

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

NAROCNINA: Za Ameriko in za celo leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50. Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

Dirección y Administración: GRAL. OHSAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 - Bs. Aires.

AÑO (Leto) XII.

BUENOS AIRES, 8 DE MARZO (MARCA) DE 1941

Núm. (Štev.) 7

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

Nemške čete vkorakale v Bolgarijo, katera se je priključila totalitarnemu bloku

NEMŠKE DIVIZIJE SO ŽE PRISPELE NA GRŠKO MEJO — VO DITELJI OPOZICIJE NA BOLGARSKEM ARETIRANI — EDEN SE RAZGOVARJA V ATENAH Z GRŠKIMI VODITELJI — RUSIJA IZJAVLJA, DA NE BO DOPUSTILA, DA SE KATERAKOLI TU JA SILA POLASTI DARDANELSKE OŽINE — SPLOŠNA MOBILIZACIJA V JUGOSLAVIJI

Kar so listi vsega sveta že par tednov napovedovali, se je zgodilo. Ministrski predsednik bolgarske vlade, Filov, je na Dunaju, v navzočnosti Hitlerja, podpisal izjavo, s katero se Bolgarija pridružuje nemško-italijansko-japonskemu totalitarnemu bloku. Brž po tem dogodku se je Filov odpeljal v Sofijo, kjer je najprej poročal kralju Borisu, in potem javil v sobranju, da je vlada privezala Bolgarijo na totalitarni blok, ker smatra, da je to v skladu z interesi bolgarskega naroda. Opozicijskim poslancem, ki so hoteli protestirati proti tej odločitvi vlade, sploh ni bilo dano, da bi prišli do besede. V istem času, ko je sobranje poslušalo Filovo poročilo, so nad Sofijo brenčala številna nemška vojna letala ter so se po železnicah in na motornih vozilih že valile v Bolgarijo nemške čete.

ZAKAJ SE JE BOLGARIJA PRIDRUŽILA NEMŠKI

Bolgarska vlada je še istega dne objavila poluradno izjavo, v kateri pravi, da je Bolgarija mala država in slabo oborožena ter da bi se ne bila mogla upirati nobeni veliki sili. Ker želi ohraniti mir, je pristala na to, da nemške čete zasedejo strateško važne točke bolgarskega ozemlja. Po tej izjavi bi izgledalo, da se je bolgarska vlada vdala višji sili, nevarnosti, da jo nemška vojska, zbrana na Romunskem, pomendra. Takšna huda nevarnost pa menda le ni pretila Bolgariji, marveč je bolj verjetno, da so v sofijski vladi prevladali argumenti germanofilskih elementov, ki jih je na Bolgarskem mnogo.

Bolgarija, ki je, leta 1913, v boju proti svojim bivšim zaveznikom v balkanskih vojnah, bila poražena, je mislila, da se bo mogla revanširati tekom svetovne vojne ter je stopila na stran centralnih vlasti. Tudi ta vojna se je zanjo nesrečno končala: Romunski je moral odstopiti južni del Dobrudže s površino od 4.800 kvadratnih kilometrov; Grčija ji je vzela 5.200 kvadratnih kilometrov površine in jo odrezala od Egejskega morja, ozek obmejni pas od vkupnih 1.600 kvadratnih kilometrov pa je pripadel Jugoslaviji. Ekstremni bolgarski elementi se nikoli niso sprijaznili s takšno usodo, marveč so stalno računali, da bodo prej ali slej dobili priliko, da razširijo meje bolgarske države. Zato je Bolgarija odklanjala vabila za pristop k balkanskemu paktu, katerega namen je bil zagotoviti obstoječe meje, in brž po izbruhu sedanje vojne so bolgarske revizionistične težnje spet stopile na dan s poživljeno silo. Nemčija je bolgarske revizioniste spretno pritegnila nase s tem, da je Romunijo, svojo "zaveznico", prisilila, da je Bolgariji odstopila brez boja južno Dobrudžo. Z izbruhom italijansko-grške vojne so začeli revizionisti slutiti, da nastopa nova, ugodna prilika glede izhodišča na Egejsko morje. Čeprav so se ta upanja začasno razblinila zaradi porazov, ki jih je pretrpela italijanska vojska, so pa kmalu spet oživela, ko se je začela vedno bolj jasno kazati možnost in potreba, da Nemčija prisloži na pomoč svojem nerodnemu zavezniku in ga reši iz sramote.

Nemška diplomacija torej ni mo-

gla imeti bogve koliko dela, ko je od Hitlerja dobila naročilo, naj Bolgare priveže na osovino in izposluje dovoljenje, da sme nemška vojska vkorakati v Bolgarijo. Zadostovalo je pač, da so Nemci Bolgarom obljubili Egejsko Primorje in, morda, zagotovili, da bodo vse potrebno sami opravili, brez da bi tekla bolgarska kri.

Trenutno navdušenje — ali pa zaslepljenje — je tako, da se v Sofiji vršijo velike Nemcem prijazne manifestacije in se bolgarski ekstremistični rodoljubi ne vprašujejo, ali bo nemška vojska kdaj spet zapustila bolgarsko zemljo in vrnila Bolgariji svobodo in neodvisnost, ki jo je sedaj bolgarski narod izgubil brez boja.

Niso pa, kakor je razumljivo, vsi Bolgari istih misli, marveč so mnogi prepričani, da je sofijska vlada naredila usodno pogreško, ko je nemški vojski odprla mejo. Med Bolgari, ki se ne strinjajo s Filovo politiko, je baje tudi dosedanji minister za zunanje zadeve, Popov.

Resnici na ljubo je treba seveda priznati, da bi se Bolgarija ne bila mogla upirati nemški vojski, če bi bil Hitler sklenil uporabiti silo v slučaju, da bi se Bolgarija protivila nemškim zahtevam. Preslabotna je njena vojska v primeri s silno premočjo nemške vojne sile. Vendar pa je mnogo bolj verjetno, da so Nemci priklenili Bolgare z obljubami, nego z grožnjami.

KAJ PRAVI RUSIJA?

Pred meseci, ko je svetovni tisk razpravljal o možnosti razširjenja nemške oblasti na jug, so mnogi razlagali, da si Hitler ne bo upal drezati v Bolgarijo, ker je Bolgarija v najboljših stikih z Rusijo in ker Rusija ne bo dopustila, da se nemška vojska preveč približa Dardanelom. Ko je Hitler prvokrat povabil kralja Borisa in Filova na razgovor in je že izgledalo, da bo sofijska vlada pristopila k totalitarnemu paktu, je sovjetska diplomacija razvila živahno delavnost in so časopisni poročevalci razlagali, da je Rusija v zadnjem hipu preprečila vstop Bolgarije v totalitarni tabor. Takšni, ki so zaljubljeni v vseslovanstvo, so bili tisti čas kar navdušeni: Vidite, — so razlagali, majka Rusija se je zgenila in če bodo Nemci hoteli pomendrat slovanske narode na Balkanu, bo ruska vojska intervenirala!

Moskovsko vlado je Nemčija obvestila deset dni prej, da bodo nemške čete vkorakale v Bolgarijo, in Sovjeti niso Nemcem rekli: tega ne dovolimo, ali pa vsaj: to nam ni všeč. Šele potem, ko so nemške čete že zasedle Bolgarijo, je moskovsko zunanje ministrstvo sporočilo bolgarski vladi, da njene politike v tem slučaju ne odobrava, da je ne bo podpiralo in da je smatralo za potrebno, da to pove, ker nekateri bolgarski listi pišejo, da Rusija odobrava odločitev Bolgarije.

S tem je moskovska vlada spet enkrat dokazala, da ji je slovanstvo deseta briga. Njena glavna zunanje-politična smernica je netiti revolucijo, in tudi gornja izjava, naslovljena na bolgarsko vlado, a namenjena predvsem bolgarskim komunistom, to potrjuje. Če Rusija zasedbe Bolgarije ne odobrava, je i-

mela celih deset dni časa, da to pove na merodajnem mestu, to je v Berlinu, česar pa ni storila. Zelo verjetno je, da bi bil njen odločen ugovor zadržal nemško vojsko na bolgarski meji, ker sedanji položaj za Nemčijo ni tak, da bi si mogla želeči novega nasprotnika, kakor je Rusija. Kasni sovjetski ukor bolgarski vladi ima namen povzročiti notranje težave in koristiti bolgarski komunistični stranki, ki je precej močna.

Istega dne, ko je Filovi vladi naštevata grehe, je ruska vlada objavila izjavo, v kateri pravi, da ne bo nobeni tuji veselilo dovolila, da se približa Dardanelom. Izgleda, da je ta izjava naperjena proti Nemčiji, ni pa izključeno, da se v njej skriva taktična poteza proti Veliki Britaniji. Če se Rusija postavi v pozor branitelja Dardanelov, se Turkom ni treba bati, da bi jih Nemci napadli; v taknem slučaju pa jim tudi ni treba misliti na to, da se bodo morali boriti na strani Anglije. Edenovi razgovori v Ankari bi bili v takem slučaju samo izguba časa.

POLOŽAJ GRČIJE

Nemške čete so že prišle na bolgarsko-grško mejo, vendar pa je doslej še niso prestopile. Nemška letala že krožijo nad grškim ozemljem, a so sedaj oborožena samo s fotografskimi aparati, s katerimi slikajo grške postojanke. Položaj Grčije postaja na vsak način kočljiv in Eden, ki se sedaj nahaja v Atenah, je prišel na posvetovanje z grškimi državniki gotovo v najbolj kritičnem času. Preden bo Nemčija udarila po Grčiji, bo najbrž z ultimatomom zahtevala, da atenska vlada sklene mir z Italijo in da dovoli zasedbo raznih strateških točk. Grčija sama nima dovolj moči, da bi se takšnemu pritisku uprla, in je torej njeno bodoče zadržanje odvisno od tega, kaj bo storila Anglija. Če Anglija noče ali ne more priskočiti na pomoč s tem, da izkrea v Grčiji primerno število čet in potrebn material, nihče ne bo mogel atenski vladi zameriti, če se bo vdala pritisku.

Doslej se še ne ve, kaj je Eden obljubil v Atenah. Po nekaterih vesteh, ki pa še niso potrjene, izgleda, da so se Angleži odločili za to, da se na Balkanu spopadejo z Nemci. Če je to res, bodo morali pohiteti preden se Nemcem posreči prodreti do Soluna, pristanišča, ki pride za izkreaanje velike vojske predvsem v poštev.

Jugoslavija mobilizira

Razumljivo je, da so zadnji dogodki na Balkanu povzročili tudi pri ne naravnost prizadetih državah precejšnje skrbi. Vest iz Beograda, ki jo je poslal v New York dopisnik lista "New York Times", javlja, da Jugoslavija kliče pod orožje vse vojne obveznike od 20 do 50 let starosti in da bo do prihodnjega ponedeljka vsa vojska mobilizirana.

Ker hoče jugoslovanska vlada ohraniti mir in nevtralnost v sedanji vojni, smemo sklepati, da je namen mobilizacije ta le: primerno

Pismo iz Beograda

Tukajšnja revija "Desfile" je priobčila v svoji zadnji številki naslednji dopis svojega sotrudnika Johna Fieldsa, datiran v Beogradu februarja 1941, ki ga v prevodu prinašamo, ker bi mogel zanimati tudi naše bralce. S tem seveda ni rečeno, da se v vsem strinjamo s pisem. (Uredništvo)

Beograd, februarja 1941.

Položaj na Balkanu je podoben križaljki, ki so jo sestavili blazni ljudje, pravi Dorothy Thompson v eni svojih studij o plemenskih, gospodarskih in političnih problemih tega polotoka.

In res je tako. Če človek preživi teden dni v Beogradu, brž spozna, da je Balkan še vedno mali pekel plemenskih mržnj, težek problem, katerega rešitev se, od leta 1878, ko je Berlinski kongres vrnil svobodo tem po Turkih podjarmljenim deželam, nikakor še ne svetlika. Kateri meč bo presekal ta gordijski voz? Nekatere mislijo, da bo to storil Hitlerjev meč. Vendar pa so taki, ki to mislijo, v absolutni manjšini med političnimi krogi jugoslovanske prestolnice. Splošno mislijo, da si Hitler ne bo upal intervenirati s svojo vojsko na Balkanu in da je gibanje nacističnih čet na Romunskem samo obrambnega značaja. Vkljub temu pa si vojaške oblasti prizadevajo držati deželo v stalni vojni pripravljenosti, oborožujejo vojsko in vezbajo rezerviste, dočim skuša jugoslovanska diplomacija ostati v dobrih stikih z vsemi sosedi in tudi z rajhom.

Ker imam stare prijatelje v Beogradu in Zagrebu, mi ni bilo težko podprejeti to željo in voljo Jugoslavije za slučaj, da bi katera tuja sila hotela spraviti našo državo iz njenega nevtralnega položaja. Mnogo v teh dneh pišejo in napovedujejo, kakor da bo tudi Jugoslavija zdaj zdaj pristopila k totalitarnemu bloku. To možnost izvajajo iz položaja, v katerem se nahaja Jugoslavija, odkar so nemške čete zasedle Bolgarijo: obkoljena je popolnoma od totalitarnih sil in le na jugu meji na Grčijo, ki se sedaj bori proti fašistični Italiji.

Prepričani smemo biti, da bo jugoslovanska vlada storila vse za ohranitev nevtralnosti, vendar pa je končni razvoj dogodkov na Balkanu odvisen končno od tega, kar bosta storili vojujoči se velesili: Anglija in Nemčija, oziroma od tega, kar bo storila Anglija, ki bo morala v najkrajšem času izbrati med sledečima možnostima: ali začeti na Balkanu vojno na kopnem proti Nemčiji, ali pa se popolnoma umakniti z evropske celine.

VELIKA BRITANIJA PREKINILA ODNOSAJE Z BOLGARIJO

Zaradi pristopa Bolgarije k totalitarnemu bloku držav in vkorakanja nemških čet v deželo, je angleška vlada prekinila diplomatske odnose s Sofijo. V noti, ki jo je izročil poslanik Rendell, Anglija izjavlja, da je Bolgarija z nemško okupacijo izgubila samostojnost in da vzdrževanje diplomatskih stikov nima več nobenega smisla.

Obenem so angleške oblasti proglasile Bolgarijo za sovražno ozemlje. Vse blago namenjeno na Bolgarsko kakor tudi ves bolgarsko izvoz je podvržen zaplembi po angleških blokadnih organih.

Ali se bo težišče vojne preneslo na Balkan? Če se bo to zgodilo, potem je tudi verjetno, da se bo sedanja vojna odločila na Balkanu.

izvedeti za mnenje raznih vplivnih oseb glede sedanjih smernic jugoslovanske politike, katera je postala zelo realistična, odkar so Maček in njegovi hrvaški pristaši vstopili v vlado.

"Otročje bi bilo lagati, da nas je italijansko poraz v Albaniji razžalostil", mi je dejal višji državni funkcionar, ki mi je pred tremi leti zagotavljal, da bo jugoslovanska vojska 'pometla z vsem fašističnim karnavalom', če bi prišlo do vojne med obema državama. Takrat so se mi zdela njegova zagotovila pretirano samozavestna, a sedaj vidim, da je imel prav. V Balkanih je pehota

Knez Pavle

še zmerom odločujoče orožje v bitkah, in motorizirana in mehanizirana oprema je prej v napotje nego v korist v razruvanem terenu, kjer se ga blato celo polovico leta do kolen. Da je tako, dokazuje poraz italijanskih motoriziranih kolon v Albaniji.

Z grškimi zmagami je italijanska nevarnost na Jadranu vsaj začasno izginila za Jugoslavijo; z zasedbo Rumunske pa stoji Beograd sedaj pred dvojno nacistično nevarnostjo. In prej ali slej bo Hitler skušal poslati vojaško pomoč svojemu zavez-

Minister vojske in mornarice general Pešić

niku skozi Jugoslavijo, če se mu ne posreči streti bolgarsko nevtralnost, podpirano po Rusiji in Turčiji. Tako sem rekel nekemu višjemu oficirju tekem dolgega razgovora, ki sem ga z njim imel v luksuzni kavarni "Kalimegdan".

"Mi se Nemcev ne bojimo", me je prekinil. "Jugoslavija ni umetna tvorba, država, ki so jo naredile pogodbe in ki je prenatrpana z manjšinami, kakor češkoslovaška ali Rumunska, marveč je močna država, ki si je svojo neodvisnost izvojevala s krvjo. Mi smo bojevit narod in videli boste, kako se znamo braniti!"

"O tem ne dvomim. Tako v obeh balkanskih vojnah kakor tudi

Argentinske Vesti

ARGENTINSKA TOBAČNA INDUSTRIJA

V letu 1939 se je v Argentini porabilo 23.135.000 kg tobaka, t. j. tobaka samega, za cigarete in smodke. Vseh tovarn za tobake izdelke je 144, od teh 87 v mestu Buenos Aires, ostalih 57 pa po raznih provincah.

Delaveev je bilo v vseh teh tovarnah zaposlenih 8.329, uradnikov pa 763.

Izplačano je bilo v tem letu delavstvu 11.914.000 pesov, od katerih je prejelo 3.060.000 pesov upravništvo in tehnično uradništvo.

Od tobačnih izdelkov se največ porabi cigaret in sicer rumenega tobaka "Rubios".

NAČELNIK LETALSTVA POSESTI ZDRUŽENE DRŽAVE

V petek se je na severnoameriškem poštneem parniku "Brazil" odpeljal proti New Yorku polkovnik Antonio Parodi komandant argentinskega vojaškega letalstva.

Polkovnik parodi, je bil imenovan predsednikom posebne komisije za letalstvo ustanovljene v New Yorku.

PRICETEK ŠOLSKEGA POUKA

V četrtek se je pričelo vpisovanje otrok v šole buensaireške province. S poukom se bo pa pričelo 15. t. m.

POJAČENA POLICIJA V LA PLATI

Pred dnevi so močno pomnožili policijo v La Plati. Nekatere policaje je videti celo s puškami.

Zakaj se je to zgodilo, se ne ve. Policijski načelnik pa pravi, da zato, ker je on opazil, da je na mnogih krajih javna varnost zelo pomanjkljiva.

NEMSKI PARNIK V RIO DE JANEIRU

V torek 3. t. m. je priplul v brazilsko pristanišče nemški tovorni parnik "Lech". Vozil je iz francoskega pristanišča do Rio de Janeiro 31 dni, ne da bi naletel na kako angleško ladjo.

"CONTE ROSSO" POTOPLJEN

Kakor poroča pomorska agencija Exchange Telegraph, se je v bližini Sicilije potopil italijanski tovorni parnik "Conte Rosso". Zadel je na mino, ko je vozil čete proti Grčiji. Pri tem je izgubilo mnogo vojakov življenja.

Ta prevoznik Tržaškega Lloydja, je do vojne z Grčijo imel zvezo Trst-Sanghaj, nato pa je bil dodeljen k parnikom, ki so prevažali vojaštvo in druge vojne potrebščine v Albanijo.

Vest, da se je parnik res potopil, se ni potrjena.

PODGANSKA NADLOGA

V zanemarjenih in opuščeni krajih tukaj v našem mestu je vedno polno podganske zalege. Podgane pa ne samo, da delajo veliko škodo, ampak so dostikrat celo človeku nevarne. To resnico je doživela v četrtek ponoči Capozzijeva družina, katera stanuje v stari hiši št. 1778,

ulice Bacacay, v Floresu.

Mati Filomena Capozzi in njuni hčerki, Marta, stara 6 let in Marija, osem mesecev, so trdno spali, ko nankrat Marija silno zakriči. Mati vstane, ter prižge luč, da vidi kaj je deklici. Na grozo je opazila na postelji hčerke veliko podgano in hudo rano na obrazu, ki jo ji je zadala ta podgana. Filomena je tedaj hitro pograbila žebelj ter hotela podgano odgnati, ta pa se je zakadila vanjo in tudi njo močno ugriznila. In le s težavo se je podgane otresla. Nato je šla pogledat še k drugi hčerki in tudi ta je bila ugriznjena.

Capozzi je v silnem strahu klicala sosede, ki so kmalu prihiteli ter hoteli nevarno žival ubiti, a jim je izginila v luknjo. Poklicali so nato stražnika, ki je dal vse tri odpeljati v bolnišnico Muñiz.

GIBANJE PARNIKOV

V sredo 4. marea je priplul sem zopet en angleški potniški parnik, namreč "Avila Star".

Pripeljal je veliko raznega blaga, pošto in nekaj potnikov. Ves čas, od Londona pa do Buenos Airesa se mu ni pripetilo nič posebnega.

Kdaj bo ta parnik zapustil naše pristanišče, pa gotovo ne bo javljeno.

Za nedeljo 9. t. m. pa je napovedan prihod španskega parnika "Cabo de Hornos".

Prevoznik vozi različne potrebščine, precej potnikov in pošto.

Mogoče bo med to tudi kako pismo za nas.

HUD BOJ MED POLICIJO IN TOLOVAJEMA

Prebivalci ulice Tuyu v Caserosu so prestali v soboto zjutraj mnogo strahu.

Policija je namreč zaznala, da se v hiši José Logie, ulica Tuyú 1902 v Caserosu skrivata ona dva tolovaja, katera sta sodelovala pri uboju na Chacariti in kmalu nato v zmešnjavi, ko se je avto razbil pri trčenju s kolektivom, izginila. Prišla je tedaj na vse zgodaj v Caseros, obožena od nog do glave. Obkolila je ulico ter so se nato nekateri policaji približevali omenjeni hiši. Gibanje policije pa sta tolovaja ali pa njuni zavezniki opazili, ker sta tolovaja odšla v drugo hišo, ki nosi številko 1902. Od tu so na policijo pali prvi strel. Seveda je policija odgovarjala na vso moč. Močno streljanje je seveda spravilo pokonci mnoge stanovalce te ulice, med njimi tudi Teodora Grobesnjuka, katerega je zadelo par krogel, da je v ponedeljek zadobljenim ranam podlegel.

MOHORJEVE KNJIGE

Mohorjeve knjige iz Jugoslavije so že dosepele. Vsak naročnik, ki je knjige naročil in seveda tudi plačal, jih prejme pri Franc Laknerju, v Warnes 2215 na Paternalu.

"SLOVENSKI DOM"

Gral. César Díaz 1657 — U. T. 59 (Paternal) 3667 — Buenos Aires

PROSTORI: odprti za članstvo vsak dan od 7. ure zvečer naprej; ob nedeljah in praznikih pa ves dan.

PEVSKE VAJE: vsak petek in nedeljo.

DRUŠTVO PRIREJA: domače zabave in večje kulturne prireditve ter nastopajo zbori in solisti od časa do časa na jugoslovanski radio-ur.

DRUŠTVO RAZPOLAGA: s kakimi 900 knjigami ter se prečita letno okrog štiristo.

DRUŠTVO RAZPOLAGA: s krogliščem ter drugimi igrami za moške, ženske in otroke.

POSTANI ČLAN tudi ti ter sodeluj in poslužuj se v društvu onega, za kar čutiš največ veselja!

DOMAČE VESTI

ROJAK V BOLNIŠNICI

V bolnišnici Ramos Mejia se že nekaj časa nahaja naš rojak Pelikan Benedikt.

Rojake prosimo, da ga obiščejo. Nahaja se v dvorani št. 1, postelja 7.

Čas za obiske je kakor po drugih bolnišnicah.

Letopis

Koledar, kateri obsega zanimive in koristne članke naših rojakov-strokovnjakov je že davno izšel, vendar je še veliko rojakov in rojakinj, ki si ga še niso nabavili.

Rojaki, preskrbite si ga čimprej, saj mu je cena samo \$ 1.— in to vsoto lahko vsak zmore. Sploh pa je koledar mnogo več vreden, ker obsega nekatere članke, kateri zamožejo marsikateremu veliko koristiti.

ZANIMIVOSTI

Siam, kraljestvo belega slona

Ker z Daljnega Vzhoda poročajo, da so izbruhnele ponovne sovražnosti med Siamom in Indokino, si bomo danes malo ogledali Siam.

Splošni pregled Siama. Kraljevina Siam leži v Zadnji Indiji. Na zahodu meji na angleško Birmo, ki je postala važna z zaprtjem in zopetnim odprtjem birmanske ceste na Kitajsko. Na severu meji Siam na Kitajsko, na vzhodu na Francosko Indokino, na jugu pa prehaja v polotok Malaka, čigar južni konec je v angleški lasti. Obsega 518.000 km² ter ima 14.456.000 prebivalcev. Podnebje ima tropsko. Poleti je pod vplivom jugozahodnega vetra monsum, ki prinaša močno deževje, pozimi pa piha severovzhodni suhi monsum. Veliki siamski reki sta Mekong (800 km), ki v zgornjem toku razmejuje Siam od Francoske Indokine, in Menam (700 km). Menam se izteka v Siamski zaliv pri glavnem mestu Bangkok (okrog 1 milijon prebivalcev). Drugo največje siamsko mesto je Ajutia severno od Bangkoka.

Gospodarske in verske razmere. Glavna panoga siamskega gospodarstva je poljedelstvo. Najvažnejši poljedelski pridelki pa so riž, bombaž, kaučuk, poper, koruza, tobak. Izvažajo velike količine lesa. Med rudami je omeniti cin, premog, železo, cink, antimon, živo srebro in sol. Glavni izvozni predmeti so riž, cin in les. Že leta 1930 je imel Siam 2862 km železnice, v zadnjih desetih letih so jih še nekaj zgradili. Velik del siamskega prometa, zlasti izvoz nega in uvoznega, gre po morskoti skozi glavno pristanišče Bangkok.

Velika večina Siameev je budistična. V državi je 16.500 budističnih templjev in 133.000 budističnih menihov. Katoličanov je 40 do 50 tisoč, protestantov pa oko 20.000.

Vojaški pregled. Ker je Siam stopil v vojno s Francosko Indokino, nas bo zanimal vojaški položaj v Siamu. — Siamska armada ima po službenih podatkih 21 pehotnih bataljonov, 13 konjeniških eskadronov, 8 artiljerijskih skupin, 2 inženirska bataljona, 3 protiletalske enote in nekatere druge manjše enote. Letal ima 207. Že pred 25 leti so uvedli v Siamu splošno vojaško dolžnost. Vojaški zakoni, ki so sedaj v veljavi, so iz leta 1917. Vsak telesno zdrav moški je med 21. in 22. letom poklican k vojakom. Pod zastavo služi vsak vojak dve leti, nato je 7 let v prvi, 10 let v drugi in 6 let v tretji rezervi. Stalno imajo pod orožjem 24.468 vojakov in 1933 oficirjev. Vojaško organizirane formacije imajo poleg tega tudi stalno pod orožjem 12.498 vojakov in 471 oficirjev. V letalski službi je v minnem času 1336 vojakov in oficirjev. Siamska vojna mornarica ima dve

4200-tonski križarki najnovejšega tipa, štiri manjše bojne ladje za obrambo obale, eno kontratorpedovko, 14 torpedovk, 4 podmornice, več rušilev ter 14 drugih manjših enot.

Siam v svetovni politiki. Med francosko vlado in Siamom so bila daljša pogajanja, ker je Siam želel popraviti mejo ob reki Mekong. Francozi so odgovorili odklonilno. Junija preteklega leta je sklenil Siam nenapadalo pogodbo z Anglijo in Francijo, z Japonsko pa prijateljsko pogodbo.

Še v 18. stoletju je spadal ves Malajski polotok pod siamskega kralja. Malajska plemena so mu plačevala tribute. V prvi stik z Evropo je prišel Siam po grškem pustolovcu Konstantinu Phaulkonu, sinu nekega grškega gostilničarja, ki si je znal pridobiti naklonjenost siamskega kralja Phra Nararia in je postal ministrski predsednik v Siamu. V tem času so prišli v deželo tudi prvi misijonarji. Nararieva žena je bila krščena Japonka. Kmalu je prišla v deželo tudi francoska vojaška ekspedicija, ki pa so jo z velikimi izgubami Siamei napodili iz dežele. V bojani pred Fraicozi so se Siamei podali pod angleško zaščito, ki niso hoteli pustiti Francozom zasedbe Siama. Angleži sami so si o različnih prilikah pridružili Singapore na jugu Malajskega polotoka, nato pa še nekaj zaledja, ki znaša skupno 132.000 km².

Francija, ki si je v drugi polovici 19. stoletja pridobila Francosko Indokino, je od vzhodne strani stalno ogražala Siam. Po angleškem posredovanju je prišlo po daljših bojih nazadnje le do dogovora med Francozi in Angleži. Po tem dogovoru je bila zagotovljena nedotakljivost Siama.

Siam se modernizira. Današnji Siam je še vedno po svojem značaju azijska država, vendar se na vso moč trudi, da bi se moderniziral. Tako znaša železniško omrežje v državi že nad 3000 km, zračno pošto imajoč zadnje čase so že izurili več odelkov letalske posadke. V gospodarskem oziru Siam napreduje. Umno poljedelstvo v riževih nasadih je povečalo rižev pridelok, ki ga izvažajo predvsem v preobljudno Javo. Važno politično vprašanje za Siam je ureditev odnosov z Kitajci. Kitajci se stalno izseljujejo v Siam. Danes je že tretjina siamskega prebivalstva kitajske krvi. Mešani zakoni med Siamečankami in Kitajci in obratno se množe. Kitajska kri se pri takih zakonih vedno močno pokaže in Siameci se boje za svoje staro narodnostno pokoljenje. Vojno stanje s Francosko Indokino in prijateljska naslonitev na Angleže bo velike važnosti za nadaljnji razvoj in življenje Siama.

tekom svetovne vojne so Srbi dokazali, da so sijajni bojevniki. Vendar pa je Srbov v Jugoslaviji samo 44 od sto. Drugi so Hrvati, Slovenci, Makedonci, Črnogorci in Albanci, tudi če ne štejeemo pol milijona Madžarov in ravno toliko Nemcev, ki žive v severnem delu dežele."

"Mislim, da se varate, če gledate na sestav Jugoslavije s tega stališča", mi je odvrnil. "Edini manjšini, ki živita v Jugoslaviji, sta madžarska in nemška. Drugi, ki jih vi naštevate, so Slovani, sprejemajo srbsko vodstvo v vojnih zadevah, so zastopani v vladi in uživajo obširne kulturne in politične samopravne pravice. Ne tajim; pred petimi leti je bil položaj v marsičem drugačen, vendar pa je sedaj jugoslovansko nacionalno edinstvo gotovo dejstvo. Tudi združitev Nemcev se ni izvršila brez krvi..."

"Torej je Srbija prevzela vlogo Prusije med slovanskimi narodi na Balkanu?"

"Tako je. Bil je čas, v drugi balkanski vojni, ko nam je skušala Bolgarija vzeti vodstvo iz rok; te nevarnosti pa ni več. Vprav nasprotno. Prej ali slej se bo morala tudi Bolgarija pridružiti Jugoslaviji, prav tako kakor Albanija in severna Grčija, s čimer bo Jugoslovansko carstvo dobilo svoje prave meje. In če bo Bolgarija vstopila v vojno na strani Nemcev, se bodo naši načrti uresničili prej, nego bi človek mogel misliti, ker smo trdno prepričani, da bo zmaga Anglija. Bolgarija ne bi mogla pretrpeti novega poraza, brez da bi zgubila svojo neodvisnost."

Da; imam vtis, da si beograjska vlada na vso moč prizadeva ohraniti svojo nevtralnost zato, da prihrani in poveča svojo moč, katero bo morala uporabiti v zaključnih fazah vojne, z namenom, da uresniči svoj sen: ustvaritve Jugoslovanskega carstva, katero bi se raztegal od Črnege do Jadranskega morja in od Alp do Egeja. To je pravi cilj jugoslovanske politike in zanj je Beograd pripravljen doprinesiti gotove žrtve za konsolidacijo svojega notranjega in zunanega miru, kakor dokazuje hrvaška avtonomija in pakt "večnega prijateljstva" z Madžarsko. Umor kralja Aleksandra je bil huda šola in obenem opozorilo...

Vkljub previdni politiki vlade, prihajajo simpatije za Anglijo do vidnega izraza tako v Beogradu kakor v Zagrebu. Srbi in Hrvati soglašajo glede odpora, na katerega bo naletel vsak nemški poskus invazije. Noben Jugoslovčan ne bo dovolil, da se državno ozemlje razkosa. Jugoslavija popušča pred orjaškim nemškim gospodarskim pritiskom in pošilja v raj ogromne količine živil, vendar pa brez škode za potrebe lastnega prebivalstva. Dočim je na Madžarskem, ki je prav tako poljedelska dežela, aprovizacija skoro prav tako stroga kakor v Nemčiji, in za nekatere predmete morda celo še bolj stroga, v Jugoslaviji primanjkuje samo bencin.

"Zagotoviti potrebe našega naroda je dolžnost moje vlade", je dejal pred nekaj dnevi ministrski predsednik Ovetković, ki se ni obotavljal zapreti svojega predhodnika Stojadinovića, ko je prišel na sled njegovemu prevratnemu in germafilskega delovanja. Njegova politika ima popolno zaslombo v osebnosti kneza namestnika Pavla, čigar tesni stiki z angleškim dvorom so splošno znani.

Jugoslavija pozna Hitlerjeve načrte, ampak se jih ne boji. Čuti, da je v nevarnosti, in se mirno pripravlja na obrambo svojega miru in svoje nevtralnosti, kakor dokazujejo veseli rezervisti, ki so jih beograjske ulice polne.

ZOBOZDRAVNIKA

DRA. SAMOILOVIC
de Falicov in
DR. FELIKS FALICOV

Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.

DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723

Vesti iz organizacij

Pustne zabave v "Slovenskem domu"

Dne 22. februarja in 1. t. m. so se vršili v "Slovenskem domu" pustni plesi, kateri so bili obiskani v primernem številu članov in članic ter simpatizantov društva. Žal pa se ni mogel vršiti dne 25. februarja drugi pustni ples radi slabega vremena.

Na obeh zabava se je podalo po eni burko, to so "Stava" in "Čudna kupčija". Obe igri sta spravi pričujoče v veselo razpoloženje. Zahvala gre požrtvovalnim igralcem I. Jekše, E. Lozeju, M. Peljhanu in M. Kebru, kateri so imeli zopet priliko pokazati njih spretnost v igranju.

Predstavili so se tudi med nami dobro poznani solisti kakor Z. Sulič in I. Mihaljevič, katera sta zapela vsak svoj kuplet. Oba sta žela aplavz občinstva. Na klavirju ju je spremljala tov. Mari Mavee.

Nastopil je tudi društveni pevski zbor.

Po končanem sporedu se je vršil ples do 4 zjutraj. Igral je češki orkester, ki je neumorno godel same nam priljubljene plesne komade.

Prireditve "Slovenskega doma"

V nedeljo 16. MARCA bo domača zabava s trgatvijo.

V nedeljo 30. marca se bo vršil v društvenih prostorih, ulica Gral. César Díaz 1657, redni občni zbor.

Na Belo nedeljo, 20. aprila velika prireditve v dvorani XX. Setiembre, ulica Alsina 2832.

Občni zbor "Slovenskega doma"

V nedeljo, dne 30. marca ob 5 uri popoldne se bo vršil v društvenih prostorih, ulica Gral. César Díaz 1657, redni občni zbor "Slovenskega doma".

Dnevni red:

1. Otvoritev občnega zbora.
2. Poročilo tajnika, blagajnika in drugih funkcionarjev.

3. Volitev novega odbora.
 4. Slučajnosti.
- Člani in članice udeležite se gotovo občnega zbora.

Odbor.

PROSLAVA ROJSTVA T. G.

MASARYKA

V nedeljo 9. marca, ob 9 uri in pol popoldne se bo vršila v dvorani Princa Jurija, ulica Sarmiento 1230 proslava 91 letnice rojstva predsednika-osvoboditelja Českoslovaške T. G. Masaryka.

Na proslavi bosta govorila: bivši španski poslanik pri argentinski vladi Angel Osorio y Gallardo in argentinski državni poslanec Américo Ghioldi.

Proslava se bo vršila pod pokroviteljstvom angleškega poslanika E. Oveya.

Odbor poziva vse Čehoslovake, da posetijo to proslavo in manifestirajo za neodvisnost Českoslovaške države.

V soboto 15. t. m. ob 2 uri popoldne pa bo češkoslovaški pomožni odbor pri argentinskem Rdečem križu priredil "kermeso", pri kateri bodo sodelovala Udruženja vseh narodov, kateri so sedaj pod nemškim jarmom.

Čisti dobiček je namenjen za češkoslovaški Rdeči križ.

Kermesa se bo vršila v Vicente Lopezu, avenida Uruburu 1703, v klubu Shell-Mex Diadema.

Rojaki posetite to proslavo in "kermeso".

IZ ROSARIA

REDNI OBČNI ZBOR SLOVENSKEGA DELAVSKEGA

DRUŠTVA "TRIGLAV"

Dne 16. marca t. l. ob 15 uri se bo vršil 11. redni Občni zbor Slov. delavskega društva "Triglav", v svojih lastnih društvenih prostorih ul. Gral. Mitre 3924.

Dolžnost vseh članov in članic je, da se tega občnega zbora zagotovo udeležijo. Vabljeni ste pa tudi vsi ostali slovenski rojaki.

Upamo, da se bodo občnega zbora udeležili vsi naši rojaki in rojakinje ter da bomo vsi, poskrbeli za napredek edinega slovenskega društva v

Rosariu in mu dali novih svežih moči. Naše geslo naj bo v slogu je moč! Torej na svidenje v nedeljo, dne 16. marca na 11. občnem zboru, ki se bo vršil s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev in nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo revizorjev.
5. Poročilo gospodarja.
6. Volitev novega predsednika.
7. Volitev nvega odbora.
8. Slučajnosti.

Odbor.

Domača zabava Slovenskega delavskega društva "Triglav" v Rosariu

Društvo "Triglav" vabi na domačo zabavo s plesom, ki se bo vršila v nedeljo 9. marca ob 7 uri popoldne v društvenih prostorih, ul. Gral. Mitre 3924.

Odbor vabi vse cenjene rojake in rojakinje ter prijatelje našega društva, da se zabave udeležijo.

Vstopnina je kot po navadi: člani ki so v redu z društveno blagajno so prosti, nečlani pa plačajo \$ 1.05. V slučaju dežja se bo zabava vršila eno nedeljo pozneje.

Odbor.

SUPERLAN in CAMPER

dobite v zalogi v krojačnici

"PRI ZVEZDI"

Ugodno priliko nudim svojim klientom s plačevanjem na mesečne obroke. — Obiščite me in se boste sami prepričali

Cene nizke.

Za obilen obisk se priporoča rojakom

STANISLAV MAURIČ
TRELLES 2642 U. T. 59-1232

Poziv

Odbor "Slovenskega doma" pozivlja svoje članstvo, da opravi svojo dolžnost pri blagajniku.

Bliža se namreč občni zbor, pa je treba radi tega zadevo urediti. Kdor ne bo do občnega zbora v redu s članarino, ta ne bo imel pravice glasovati, niti ne bo mogel biti voljen v odbor.

NAROČNIKI!

Da nam prihranite nepotrebne stroške dela in stroškov, Vas prosimo, da skušate naročnino poravnati, ko Vas obišče naš inkasant na Vašem domu.

Naročnino nam lahko nakažete tudi potom Giro Postal, ali Bonos Postales, naslovljene na "Slovenski List".

POMAGAJTE NAM IZBOLJŠATI LIST S TEM, DA IMATE VEDNO VNAPREJ PLACANO NAROČNINO!

"SLOVENSKI LIST"

Gral. César Díaz 1657 — U. T. 59 (Paternal) 3667 — Buenos Aires

Uradne ure od 9. do 19. ure vsak dan.

POSREDUJEMO ZA SLUŽBE za moške in za ženske.

ČE KDO VE ZA KAKO SLUŽBO, naj nam takoj javi.

V KATELIKOLI ZADEVI obrnite se do nas, ki vam bomo šli

na roko z nasvetom in drugače, kolikor bo v naših močeh.

AKO IZVEŠ ZA KAKO NOVIČO, ki se tiče naših ljudi,

sporoči jo takoj na naše uredništvo. Sodeluj z listom.

NAROČNINO PORAVNAJ vedno točno. V nekaterih krajih

vas je več Slovencev skupaj; gotovo je med vami tudi

kateri, ki razume pomen tiskane besede v materinem jeziku

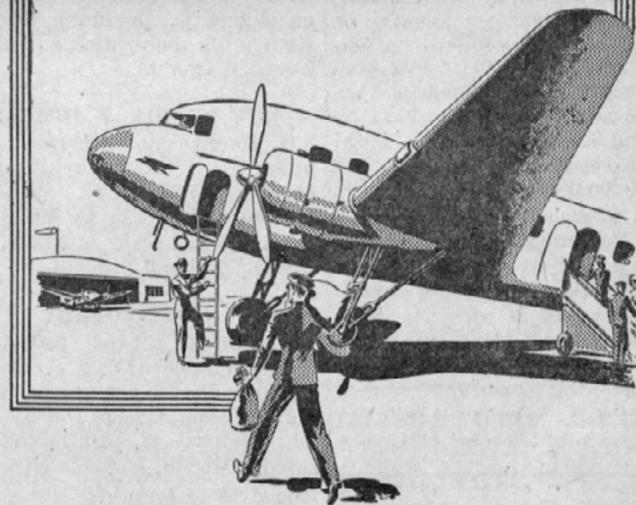
za naše izseljence. Naj poigita nekoliko med tovariši

in rojaki za "SLOVENSKI LIST" ter naj tudi pohere naročnino in pošlje na našo upravo.

POSLUŽUJTE SE samo onih podjetij, ki oglašujejo v našem

listu! S tem koristite sebi in nam obenem.

Zrakoplov Vas čaka „Velikonočni dar“

Že je čas, da pošljete Vašim domačim v Jugoslaviji ali Italiji Vaš "velikonočni dar". Okoristivši se našega načina nakazovanja potom Zrakoplova, bo dospel Vaš denar v najkrajšem roku. Posetite nas še danes in Vaše nakazilo bo uročeno v Jugoslaviji ali Italiji brez kakih stroškov ali odbitkov od strani prejemnika. A Vam bomo dostavili povratno priznanico, kakor dokaz v redu izročene izplačila. Naš

JUGOSLOVANSKI ODDELEK

Vas bo postregel z že tradicionalno vljudnostjo in točnostjo. Okoriščajte se vedno z njim!

THE FIRST NATIONAL BANK OF BOSTON

FLORIDA 99 — Bm. MITRE 562

Alsina 999 — Pueyrredón 175 — Bdo. de Irigoyen 1578

Avda. Gral. Mitre 301 (Avellaneda), Córdoba 1223 (Rosario)

POVERJENJE — VLJUDNOST — SIGURNOST — BRZINA

TRGATEV v Slovenskem Domu

V NEDELJO, 16. MARCA, ob 4 uri in pol popoldne, se bo vršila v prostorih "SLOVENSKEGA DOMA", ulica GRAL. CESAR DIAZ 1657 (tri kvadre od Avenide San Martin) na Paternalu

DOMAČA ZABAVA S TRGATVIJO GROZDJA

Ves društven vinograd bo obložen s sladkim grozdem najboljših vrst. Vsak udeleženec si ga bo zamogel trgati, toda paziti bo moral, da ga ne bo zapazilo bistro oko moza postave. Če ga bo ta mož zapazil, tedaj ga bo zagrabil in tiral pred sodnika. Opomnimo, da je ta sodnik zelo strog in ne pozna usmiljenja, tudi ne priznava olajševalnih okolnosti. Torej glejte, da boste previdno postopali pri trganju.

Če pa bo kdo od tatov in tatic imel to smolo, da jih bodo čuječi policaji največkrat zasačili, bodo pa zato dobili od posebne komisije bogato nagrado.

Zato le s korajžjo po grozdju!

Igral bo Slovenski orkester "ISTRA".

Na svidenje tedaj na TRGATVI v NEDELJO 16. MARCA!

Slovenci doma in po svetu

VESTI IZ PRIMORSKE IN JUGOSLAVIJE

DISPENZARIJ V KOJSKEM V BRDIH

Fašistična dobrodelna ustanova "Mati in deca" je opremila pri nas v Kojskem v pritličju občinskega doma dispencarij — prostore za zdravljenje obolelih mater in otrok. V nedeljo 4. avgusta je bila ta novost slovesno otvorjena. Navzoč je bil tudi goriški prefekt s številnimi odličniki. Lepo urejene prostore je blagoslovil domači župnik.

ZATEMNITEV

Zatemnitev vse dežele je zdaj docela izpeljana in se točno izvaja noč za nočjo. Preden smo dosegli zahtevano urejenost, je bilo treba marsikje napraviti in pregledati več poskušanj in marsikaterega zanikrkeža tudi občutno oglobiti. Sedaj smo ponoči potopljeni v temo. Še skozi špranje na oknih in vratih ne smejo padati ozki svetlobni prameni na prosto. Vsa poslopja strmiyo tiho in mrtvo, kakor začarana, proti nebu, v čigar jasnini ali rahlo prsojni temini se odražajo njihovi obrisi. Samo v mestih in v večjih krajih na živahnih prehodih in križiščih sameva modrikasta žarnica, ki meče svojo skromno luč nizdol na prometno točko. Tudi vsa vozila so temna; z močno zastarelimi plavkastimi lučmi si krčijo pot skozi temine. Kljub vsemu se ves promet in vse gibanje na prostem razvija povsem mirno, brezhibno in ni nobenih nesreč. V podeželju in v manjših mestih pa tudi v Gorici, kjer ni ozkih ulic z visokimi stavbami, zatemnitev pešcem ne dela hudih preglavic in je ne občutimo kot prehudo pokoro, v mnogih predelih velikega Trsta se pa naročena tema je bolj neprijetno pozna.

14 LET JEČE

Pred goriško poroto je bila pred dnevi razprava proti Evagenu Valentinčiču, rojenemu leta 1912 na Vrhu nad Kanalom. Valentinčič, ki je močno čudaške nravi, se je zagalgal v 20 letno Milko Berlot z Vrha in jo zasledoval in nadlegoval s svojo ljubeznijo. Milka ga ni marala in je večkrat zavrnila njegovo snubljenje. Dne 20. oktobra ianskega leta je prišel na njen dom in ji zopet ponujal svojo ljubezen. Ko ga je zopet odbila, je zadivjal, potegnil revolver in jo ustrelil v prsa. Krogla k sreči ni ranila nobenih življenjsko važnih delov in je Milka v

Ana Chrpova

Slov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovenkam. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621

U. T. 38, Mayo 8182

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost. razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznane specialista za navedene bolezni

Dr. A. AZAGUIRRE.

Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obistih, jetrah, želodcu, živčevju, glavobol in revmatizem.

Ženske bolezni.

Analizacije krvi, vode itd. so izvršene po Profesorju Narodne Univerze v Buenos Airesu Dr. I. Raffo.

RAYOS X, DIATERMIA in ELEKTRIČNO ZDRAVLEJNJE. Zdravniški pregled \$ 3.—

Sprejemamo: od 9—12; pop. od 15—21. — Ob nedeljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 28

(1 kvadro od Av. de Mayo v višini 900)

nekaj tednih ozdravila. Nasilni ljubimec je po svojem zločinskem dejanju zbežal, prej je pa še oddal strel na Milkinega brata, katerega je prvi pok priklical na kraj nesreče. Vse iskanje in stikanje orožnikov za podivjanim fantom je ostalo brezuspešno. Dolge mesece se je klatil po kanalskih hribih, ljudje so ga večkrat srečavali, roki pravice se je znal pa vedno umakniti in prikriti. Zadnje mesece so govorice o njem potihnile in je bržež zapustil domače kraje. Razprava pred goriško poroto se je izvedla v njegovi odsotnosti. Po zaslišanju nekaterih prič, so obravnavo kmalu zaključili. Valentinčič je bil zaradi nameravanega dvojnega ubojstva obsojen na 14 let in 6 mesecev ječe.

40 TISOČ LIR SO ODNESLI

Stroga zatemnitev vse dežele je zelo prikladna za brezvestne posle raznih dolgotrajnih rokomavhov. Dan za dnem se slišijo vesti o večjih in manjših tatvinah. Tu zletijo piške in pute iz kokošnjakov, tam zginajo kolesa, drugod tožijo o nepovabljenih ponočnih gostih, zopet kje so se pripetili vlomi in trgovine in obrate ali so bili zlikovci še pravočasno preopedeni, itd. Večinoma vsi primeri govore pa le o majhnih plenih. Samo pri dveh rokovnjaških podjetjih zadnjega časa so se zlikovci polastili večjih zneskov. V Gorici so tatovi vdrli v neko gostilno za gradom in odnesli 7 tisoč lir, v Trstu so pa ukradli v trgovini oblek "Italtessile" 40 tisoč lir v gotovini.

NOVE ŽUPNIJE

Dosedanje kuracije Vedrijan in Vipolže in Brdih in Sv. Martin na Krasu so bile pred kratkim povišane v župnije. Dosedanji dušni pastirji v teh duhovnijah so bili umeščeni kot župniki.

NOV ŽUPNIK V SEMPASU

G. Hermenegild Srebrnič, župni upravitelj v Soči in Trenti pod Triglavom, je bil 14. nov. umeščen za župnika v Sempasu na Vipavskem. Dosedanji šempaski župnik g. Miha Kragelj je stopil v pokoj.

NOVI ŽUPANI

Za novega župana (podestá) v Cerknem je imenovan g. A. de Podestá, ki je že zdaj kot komisar upravljal to občino. Občina Dolenje v Brdih, h kateri je priključena tudi župnija Mirnik, je dobila novega župana v osebi g. A. Canciani. Za prefekturnega komisarja na Colu na Vipavskem je imenovan g. Dominik Perissutti.

ŽABNICE SO DOBILE NOVEGA ŽUPNIKA

Lani okrog novega leta ob zmedah glasovanja za Nemčijo je zapustil žabnice dotodanji večletni župnik gospod Rafko Premrl, ki službuje zdaj v Poljanah v reški škofiji, kjer poučuje tudi v škofijskem semenišču. Župnijo in višarsko pot je od takrat upravljal sosedni župnik iz Ovčje vasi. Pred par tedni je

bil pa umeščen na žabniško župnijo novi župnik gosp. Jožef Simiz (Šimac), dozda vikar v Platiščih pri Tipani v Slov. Benečiji, doma iz Prosnita. Tako so dobile žabnice s prelepimi in priljubljenimi Višarjami zopet lastnega dušnega pastirja.

SMRTNA KOSA

V četrtek, 21. nov. so v Kronbergu pri Gorici pokopali gospo Uršulo Komel, ženo daleč okrog znanega gostilničarja Franca Komela, ki ima svojo restavracijo v bližini župne cerkve. Pokojnica je dosegla lepo starost in je podlegla težki obolezlosti srea. Bila je pridna, skrbna in delavna gospodinja, ki je znala dobro postreči svojim gostom, ki so se od blizu in daleč radi zatekali v postrežljivo hišo. Naj zavedni naši ženi sveti večna luč, njenemu možu in žalujočim ostalim pa iskreno sožalje.

V VATIKANSKEM MESTU VARČUJEJO Z ŽIVILI

Iz Vatikanskega mesta poročajo: Kakor povsod drugod v svetu, moramo tudi pri nas varčevati z živili. Od 20. novembra naprej dobi vsak vatikanski državljan 300 gramov kruha na dan in 2 kilograma testenin na mesec. Kruh je bel, pravijo pa, da je od 1. decembra dalje imel 40% močno mešanico.

DEŽEVJE IN NALIVI

Kanal ob Soči. — Neprestano deževje, ki nas je trlo zadnje čase, je povzročilo, da je naša Soča večkrat narasla. Najbolj hudo je bilo ob koncu prejšnjega meseca, ko je radi neprestanih nalivov Soča stalno narasla in je grozila splošna povenjenj. Tudi v noči od 17. na 18. novembra se je Soča tako dvignila, da je narasla preko znane "lune" v našem mostu. Na desnem bregu so valovi dosegli Gorjupovo in Bavdaževo dvorišče in vdrli v klet vinskega trgovca Cosulieha. Slednjemu so odnesli več sodov, ki so bili že pripravljeni za nakup bria, prvemu so razkopali igrišče za krogle, drugemu prizadeli pa škodo na dvorišču, vsi trije imajo okrog 40 tisoč

Slov. Babica

FILOMENA BENEŠ-BILKOVA
Diplomirana na Univerzi v Pragi in v Buenos Airesu
Ordinira od 9 zjut. do 9 zvečer
LIMA 1217 — BUENOS AIRES
U. T. 23 - Buen Orden 3389

RESTAVRACIJA

"PRI ŽIVCU"

kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostori pripravi tudi za svatbe.

Oprava in sobe za prenočišče popolnoma prenovljene
Rojakom se priporoča lastnik

EMIL ŽIVEC

Osorio 5085 — La Paternal

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6, lepo sliko v barvah. Odprto tudi ob nedeljah.

Atelje MARKO RADALJ

Facundo Quiroga 1325

U. T. 22 - 8327
DOCK SUD

lir škode. Ker imamo nad nami na Soči dva orjaška jeza, prvega pri Skalabonu, drugega v Podselih, nas povodnji vedno močno plašijo. Kaj bi se zgodilo z nami, če bi oba jeza popustila? V našo veliko tolažbo smo se pa že ponovno prepričali, da oba jeza dobro delujeta in smo lahko mirni.

MRTVECA SO NAŠLI

V petek, 22. novembra so našli idrijski rudarji, ko so v zgodnjih jutranjih urah šli v jamo na delo v bližini mosta, ki pelje k rudniku, mrtvo moško truplo. O žalostni najdbi so obvestili orožnike, ki so prišli takoj na kraj nesreče. V mrtevcu so spoznali 68 letnega Leopolda Vončino z Vojskega. Ugotovili so, da je nenadno starčevo smrt povzročila nesreča.

NESREČA Z VOJNO GRANATO

V skladišču starega železa in vojnih ostankov v ulici Fajti v Gorici sta si dva delavca dala opravka z vojno granato. Pri nevarnem poslu se je, kot že neštetokrat, pripetila nesreča. Granata je nenadoma eksplozirala in oba delavca ranila po rokah. Pripeljati so ju morali v javno bolnišnico.

DVE POROKI

V Števerjanu nad Gorico se je v ponedeljek, dne 18. novembra poročil g. Joško Komljanec iz znane Komljančeve družine na Moekvinu z gdč. Afro Bajt iz Števerjana. — V Dutovljah na Krasu sta se poročila g. Stanko Šavli, restavrater pri "Treh kronah" v Gorici, doma iz Čepovana in gdč. Slavka Tavčar iz Dutovelj. — Obema mladima paroma želimo obilo sreče!

SOČA ODNESLA DVE ŽELEZNI BRVI

Kako so pri nas zaradi neprestanega dežja vse vode narasle, smo kratko že poročali. Tudi po tistem poročilu deževanje še ni prenehalo, ampak se z daljšimi ali krajšimi presledki nadaljuje. Vode zato še niso začele stalno padati, ampak še narasčajo. V noči od nedelje, 17. novembra na ponedeljek je narasla Soča odnesla dve brvi za pešce, ki sta vezali goriški in podgorski breg. Prva je šla iz Stražic v podgorsko predilnico in je bila odprta samo za tovarniško delavstvo; bila je železna in last tovarne. Druga, ki je šla pod predilnico čez Sočo, je imela tudi železno ogrodje; zgradila jo je goriška občina in je bila uporabna samo za pešce. Tudi v par hiš v Podgori in Stražcah je vdrla voda, ki je ogražala že tudi tovarne. Po Furlaniji je Soča prestopila bregove in precej poplavlila.

SMRTNA NESREČA PRI VIPAVI

Poveljnik finančne straže v Ajdovščini fin. maršal Karel Mazza se je peljal z motornim kolesom po državni cesti proti Vipavi. V bližini trga se je po nesreči zaletel v 35-letno Ivanko Pregelj iz Vrhpolja in jo podrl. Pri padcu sta se oba smrtonočno poškodovala. Ivanko so

odpeljali v goriško javno bolnišnico in je njen stanje opasno, ker ima poškodovano lobanjo, zlomljeno levo nogo in še druge rane. Maršala so prepeljali v vojaško bolnišnico v Gorici, kjer je kmalu po dohodu svojim ranam podlegel.

ZA VARSTVO NARAVNIH LEPOT

Na pobudo ministrstva za ljudsko vzgojo so bile v vseh provincah ustanovljene posebne komisije, ki imajo nalogo skrbeti za varstvo naravnih lepov v deželi. V teh komisijah so poleg zastopnika ministrstva samega tudi zastopniki poljedelcev in industrijecev, ter zastopniki turističnih in umetniških organizacij. Te dni je izšel odlok, s katerim je ministrstvo imenovalo tozadevno komisijo za goriško pokrajino. Za predsednika je določen prof. Bozzi, za zastopnika državnega urada, ki oskrbuje nacionalne spomenike, pa grof Franco.

ŠKOFIJSKA SINODA

Pred par meseci smo poročali, da je goriški nadškof Margotti sklenil sklicati sinodo za svojo nadškofijo in da je že pričel s tozadevnimi pripravami. Medtem je zamisel dobila že prve konkretne oblike. Nadškof je predložil članom stolnega kapitlja, častnim kanonikom, mestnim župnikom in podeželskim dekanom zasnutek novega škofijskega zakonika. Ta načrt so omenjeni gospodje pregledali in preštetali ter ga s pripombami, s spreminjalnimi predlogi in nasveti vrnili nadškofu. Nabralo se je obsežno gradivo, ki ga sedaj nadškof študira. Ko bo to delo končano, bo nadškof izdelal nov načrt, v katerem bo možnost vpoteževanja in ta novi do vposlani nasveti in predlogi po osnutek bodo pretehtale posebne v ta namen imenovane komisije. Po pretresu v teh komisijah se bo šele izvedla končna redakcija in bo sklicana generalna škofijska skupščina, ki bo novo škofijsko postavlo sprejela. Dnevi teh skupščin, ne posebnih in ne generalnih, še niso določeni.

ZNAN LOVEC SE JE PONE-SREČIL

V bovških gorah se je na lovu na gamse ponesrečil lovec Jože Domenik. Pokojni je imel v Bavšici malo posestvo, poleg tega je pa delal kot rudar v Rablju. Zadnji petek je prišel domov, ker imajo v Rablju v soboto delopust. Zgodaj zjutraj v soboto je šel z več tovariši na gamse. Na stezi, ki jo je mnogokrat prehodil, se mu je pod korakom odkrušil kos skale in je strmoglavil v globino, kjer je mrtev obležal. Bil je znan lovec in najboljši plezalec po vrtočlavih pečinah. Imel je 41 let. Poštenemu možu, ki zapušča obupano družino, večni pokoj!

ALI SI ŽE PRIDOBIL NOVEGA NAROČNIKA?

SLJIVOVICA

ŽGANJE

PELINKOVEC

VERMUT

Zlatko Badel

Avenida Maipú 3146-50, Olivos F.C.C.A.

U. T. Olivos (741) - 1304

NOV GROB V STAREM KRAJU

V Koritih pri Knežaku na Notranjskem je umrl Gregor Kirn, star 80 let. V Ameriki zapušča štiri sinove in dve hčeri, v stari domovini pa enega sina.

SMRTNA KOSA

V Braddocku v Sev. Ameriki je pred kratkem umrl Anton Frank, star 54 let in doma iz Čelji pri Bistriki Bistrici na Primorskem, po domače Klanšarjev.

S KOLESOM ZADEL IN SE UBIL

17 letni Emil Matejčič iz Opatije je dirkal s kolesom po cesti proti Voloski. Nepričakovano ga je zadel nesreča in je zadel. Pri padcu je zadel z glavo ob rob obcestnega kamna in obležal v nezavesti. Komaj so ga pripeljali v bolnišnico na Reko, je izdihnil.

EKSPLOZIJA V TOPILNICI STROJNE TOVARNE PRI SVETEM ANDREJU V TRSTU

V torek 6. avgusta okrog 4. popoldne se je pripetila v topilnici strojne tovarne pri Sv. Andreju v Trstu težka in nevarna eksplozija, ki je zahtevala 5 človeških žrtev. Pri topilnih pečeh je delalo deset delavcev, ko se je nenadoma razpočila zavarovalna naprava pri kotlu, v katerem se je topilo železo. Goreča in tekoča raztopina se je razlila iz peči in zadela šest delavcev, katere je hudo ožgala. Nesrečne reveže so takoj odpeljali v tržaško bolnišnico, kjer so se zdravniki poživljeno zavzeli zanje. Vsa zdravniška pomoč pa je bila brezuspešna, v nekaj urah je pet ožganih delavcev med silnimi bolečinami izdihnilo, šestega, ki ni bil tako močno ranjen pa so upali zdravniki še rešiti. Ogenj, ki je nastal v tovarni po eksploziji, ni zavzel širšega obsega in so ga gašili, ki so takoj prihiteli na kraj nesreče, s pomočjo delavstva kmalu pogasili. V četrtek so ponosrečno petorico, ki je padla kot žrtev dela in poklica, slovesno pokopali. Otež nesreči smo svoječasno že poročali.

NOVI FAŠISTOVSKI TAJNIKI

V Standrežu pri Gorici je imenovan za fašistovskega tajnika fašist Di Paolo Mihael, v Mirni pri Gorici pa fašist Scalettari Rafael, ki je dozdaj kot komisar vodil mirenški fašijo.

SLABA LETINA

Šentviška planta. — Lansko leto nam ni prineslo posebno dobre letine: imeli smo preveč moče. Zaradi premrzle pomladi in poznejšega deževja smo imeli slabo košnjo. Otava in detelja sta potem zamašili pomanjkanje, ki nam se je obetalo. Za živino je sedaj zadosti krme. Pšenica je bila dobra, popolnoma pa je odpovedala ajda. Drugi pridelki: krompir, koruza, fižol se niso povsod na planti enako obnesli. Krompirja je bilo še dosti, pa mnogo kje je segnil; ravno tako tudi koruza marsikje ni dobro dozorela; fižola pa imajo večinoma povsod obilo. Skoraj nič pa lani ni obrodilo sadje. V celoti tedaj srednja letina. Na šebreljski strani, kjer imajo bolj močno zemljo, je deževje rodilo še hujše posledice. Glasovi, ki od tam pravijo, da šebreljci že dolgo ne pomnijo tako slabe letine, kakor je bila lanska.

AKO HOČETE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA

zatecite se k

Dr. A. GODEL

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOŠKIH IN NEMSKIH NAČINIH KRVNE IN KOŽNE BOLEZNI

ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO

Že ske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specijalisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ZARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.

GOVORI SE SLOVENSKO

CALLE CANGALLO 1542

NOV ŽUPAN

Sv. Križ pri Ajdovščini. — Dobil smo novega župana v osebi fašista Stefana Petrisa. Upamo, da bo dobro upravljal in vodil našo občino. Prepogosto menjavanje podestatorov in občinskih komisarjev se nam za dobrobit občine ne zdi prav primerno.

VISOK GOST V GORICI

Za krajšo dobo bivanja se je v Gorici nastanil član vladarske hiše princ Evgen Savojski vojvoda ankonski. Goriško prebivalstvo je visokega gosta z veseljem sprejelo. Prve dni njegovega bivanja so se mu poklonili predstavniki raznih civilnih in vojaških oblastev in uradov.

ODDAJA SENA V SKUPNA SKLADIŠČA

Letos je bila v naši deželi uvedena oddaja odvišnega sena v skupna skladišča, kakor je bila že prej izpeljana oddaja nekaterih drugih pridelkov, n. pr. žita. Kmet je moral na jesen prijaviti količino krme, katero je imel namen prodati. Pozneje je dobil obvestilo, naj svoje seno pripelje v skupno zalogo, ki je bila ustanovljena v kakem večjem kraju dežele: v Gorici, v Ajdovščini, v Kanalu, v Ročinju, v Cerknem in še v nekaterih središčih. V kratkem času so kmetje navozili v imenovana skladišča 9000 kvintalov sena. Kupec vsega tega sena je bila vojaška uprava, kajti v kritje potreb vojske je bila v prvi vrsti celotna oddaja sena tudi organizirana. V resnici je vojaštvo tudi vse zaloge kupilo. Cene so bile že prej določene in so šle od L 27 do L 38 za kvintal sena. Srednja cena, po kateri so kmetovalci dobili svoje blago plačano se po uradnih podatkih suče okrog 35 lir za kvintal. Uradno poročilo s poudarkom naglašuje da je ta visoka cena velik uspeh skupnih skladišč in skupne prodaje, pri kateri so bili izključeni vsi trgovci in mešetarji.

Jugoslovanski parniki v službi mednarodnega rdečega križa

Stirje jugoslovanski parniki so stopili v službo mednarodnega Rdečega križa, prvenstveno ameriškega Rdečega križa. Iz splitskega pristanišča je te dni odplul veliki tovorni parnik "Una", za njim pa je odplul na Sušak tudi parnik "Petar", ki bo tam naložil tovor tobaka za Ameriko, pozneje pa bo opravljal tiste naloge, ki mu jih bo naložil ameriški Rdeči križ. Kasneje pa bosta stopila v službo enakih ciljev tudi parnika "Anton" in "Ivan".

Državna hipotekarna banka je imela velik dobiček

Državna hipotekarna banka naše države je imela v lanski poslovni dobi velik dobiček, namreč celih 160 milijonov dinarjev. Predlanskim je znašala bilančna vsota banke nekaj nad 14 milijard dinarjev, letos pa nekaj nad 29 milijard. Pa tudi bančni obratni kapital se je skoraj podvojil. Predlanskim je bilo tega kapitala 8.4 milijarde, lani pa 15.5 milijarde dinarjev. Tako je banka imela lani 160 milijonov dinarjev čiste

ga dobička, predlanskim pa ga je imela 69 milijonov. Od čistega dobička bo dobila država 120 milijonov, 31 milijonov bo šlo v bančni rezervni sklad, ostalo pa bodo razdelili med uslužbence kot posebno nagrado in del dali tudi v sklad za podpiranje združništva.

KONFERENCA LADJARSKIH DRUŽB

Konferenca ladjarskih družb na Donavi bo prihodnje dni v Münchenu. Pogovarjali se bodo za sporazum med vsemi ladjarskimi družbami na Donavi za sporazumno izvedbo vseh prevozov, posebno pa prevozov olj, rudnin, žitaric in raznih drugih pošilk. Jugoslovanska delegacija, ki jo vodi ravnatelj rečne plovbe, je že odpotovala skozi Jesenice v Nemčijo.

JUGOSLOVANSKI TRGOVINSKI ODPOSLANEC V VICHYJU

Za novega trgovinskega odposlanca naše države pri francoski vladi v Vichyju je bil imenovan dr. Mirko Mermolja, ki je bil doslej vršilec dolžnosti šefa odseka pri ravnateljstvu za zunanjo trgovino v Beogradu. Dr. Mermolja bo na svojo dolžnost v kratkem odpotoval.

"Hrvatska matica" je dobila komisarja

Veliko pozornost je na Hrvaškem izzval odlok hrvaškega bana, s katerim se v znani kulturni ustanovi "Hrvatski matici" postavlja komisar. Hrvaški ban je odstavil upravni odbor "Maticice" in imenoval za komisarja profesorja Anta Martinovića, ki je član prosvetnega odseka "Seljačke sloge". Uradno ni bilo razloženo, zakaj je bil komisarijat uveden, pač pa je bilo rečeno, da so do tega dejanja privedli številni in zelo tehtni razlogi. Znano je namreč, da je bila "Matica Hrvatska" izključno v rokah frankovcev, ki so sedaj v ostri opoziciji proti uradni politiki hrvaškega političnega vodstva. Predsednik "Maticice Hrvatske" je bil Filip Lukas, ki je večkrat skušal v znanstvenih razpravah dokazovati, da so Hrvatje ne slovansekega, temveč gotško germansekega porekla.

POLJEDELSKI STROJI

Kmetijske postaje, ki bodo razpolagale s poljedelskimi stroji je začela po vsej državi ustanavljati direkcija za prehrano s podporo Privilegirane izvozne družbe. Kmetijstvo je pri nas še na precej primitivni stopnji in zato se v naši državi pridelava mnogo manj kmetijskih pridelkov, kakor pa bi jih v primeru, če bi bile na razpolago priprave in stroji, s katerimi bi se delo racionaliziralo. Zaradi tega je začela direkcija za prehrano ustanavljati posebne postaje najprej v krajih, kjer je kmetijstvo najbolj zaostalo. Nekaj postaj je že opremljenih s trizerji, katerih je prišlo že 300, prispelo pa jih bo še 200. Kmetje bodo poravnali stroške za uporabo strojev v blagu. Znatna denarna sredstva za te kmetijske postaje daje Prizad.

Prva slovenska radio-tehnična delavnica

Naznanjam cenj. rojakom, da se nahajam s svojo radio-tehnično delavnico v ulici MAURE 3571 — U. T. 54-4650 (prej Andrés Arguibel 1468), kjer sem na razpolago cenj. klijenteli.

Konstrukcija prvovrstnih aparatov, lastne znamke "Iliria" J. KREBELJ

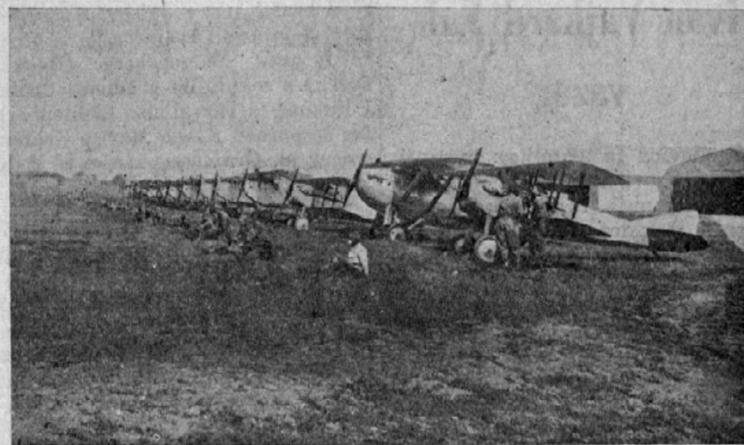
Krojačnica "Gorica" Franc Leban

WARNES 2191 Bs. Aires Nasproti postaje La Paternal

"Naša krila"

Jeseniški aeroklub "Naša krila" obstoji šele tri leta. V tej razmerno kratki dobi je izvršil veliko delo. Vzgojil je dolgo vrsto dobrih pilotov in dogradil šest jadralnih letal,

čah. Oba mitinga sta privabila na tisoče prijateljev sinjega sporta, ki so z velikim zanimanjem sledili držnim poletom bodočih čuvarjev našega neba. Jeseniški aeroklub "Naša

zgradil veliko delavnico, si uredil obširno letališče s hangarjem v bližini Poljč ter ustanovil lastno jadralno šolo. Priredil je dva velika letalska mitinga, prvega na Poljanah, drugega na letališču v Polj-

krila" ima dve podružnici in sicer v Kranjski gori in v Lescah, in pet jadralnih skupin: dve na Jesenicah in po eno v Kranjski gori, Lescah in Begunjah.

TOBAK V HERCEGOVINI

400 vagonov tobaka je dala Hercegovina jeseni upravi državnega monopola. Hercegovski sadilci, ki so od vseh v državi najboljše organizirani, imajo edino željo, da bi se odkupna cena ponovno povečala, da bi imeli sadilci vsaj kakšno korist spričo velike podražitve vseh življenjskih potrebščin. Le s povečanimi cenami bo mogoče zatreti tihotapstvo, ki se je v Hercegovini ugnezdilo še tedaj, ko so bile odkupne cene obupno nizke in so pridelovalci mnogo več zaslužili, če so tobak skrivaj prodajali v drugih krajih.

MILAN PROTIĆ MINISTER ZA PREHRANO

Na predlog predsednika ministrskega sveta in na predlog zastopnika notranjega ministra je postavljen za ministra za prehrano in prekrbo dr. Milan Protić, glavni ravnatelj Narodne banke v Beogradu.

Novi minister za oskrbo in prehrano dr. Milan Protić je bil rojen 2. maja l. 1898 v Beogradu kot sin starega zaslužnega srbskega politika, bivšega predsednika vlade in dolgoletnega ministra Stojana Protića. Dr. Milan Protić je študiral v Beogradu, med svetovno vojno pa je prešel z našo vojsko preko Albanije ter je bil s skupino dijakov poslan v Francijo. Maturo je napravil l. 1917 v srbski gimnaziji v Nici. Nato je študiral pravo v Parizu, kjer je tudi diplomiral in postal doktor. Po povratku v domovino je stopil v službo Narodne banke, kjer je zavzemal razna uradniška mesta ter postal končno tudi glavni direktor. V tej službi si je pridobil mnogo zaslug, da je izšla Narodna banka iz dobe največjih kriz brez škode. Znan je tudi njegove razprave, ki jih je objavil v raznih dnevnikih o naših finančnih in gospodarskih vprašanjih. Dalje časa je sodeloval tudi kot član mnogih naših delegacij za trgovinska pogajanja z inozemstvom. Novo ministertvo za oskrbo in prehrano bo imelo začasno svoje prostore v Narodni skupščini.

IZVOZ NAŠEGA TOBAKA

70.000 kg našega tobaka so v Splitu natovorili na vlak, da ga bodo odposlali na Slovaško. To bo prva pošiljka, kateri bodo sledile še druge. Prav tako pa pričakujejo v Splitu posebno nemško komisijo, ki bo pregledala zaloge tobaka in ga odbrala velike količine za izvoz v Nemčijo.

TEŽAVE DALMATINSKIH RIBIČEV

Ribiške organizacije iz vse Dalmacije so imele svoje zborovanje v Splitu. Delegati so razlagali težave dalmatinskih ribičev in so vsi predlagali, da je treba delovanje in poslovanje postaviti na bolj zdrav temelj, namreč na združniško osnovo. Posebne zadruge naj bi skrbele za nakup sodov, soli in priprav za konzerviranje rib, po drugi strani pa bi posebna zadruga skrbelo tudi za prodajanje soljenih rib na domačem trgu in v tujini.

POSLUŽUJTE SE PODJETIJ, KI OGLASUJEJO V NAŠEM LISTU!

TALLER DE CARROCERIAS

"EL RAPIDO"

IVAN CERKVENIK

Barvanje sistema "Duco" — Tapečiranje — Prevlaka — Kabine — Karoserije — Popravljanje blatnikov

ENTRE RIOS 310 QUILMES U. T. 203 - 1298 Quilmes

FOTOGRAFIJA "LA MODERNA"

VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU

Ne pozabite FOTO "LA MODERNA" S. SASLAVSKY Av. SAN MARTIN 2579 Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

Aleksander Štoka

STAVBENO TEHNIŠKO PODJETJE

Se priporoča našim rojakom. ALVAREZ THOMAS 1035 U. T. 54 - 2756 Buenos Aires

Slovenski stavbenik

Za načrte, betonske preračune in Firmo,

obrnite se do tehničnega konstruktorja

FRANCA KLANJSEK Marcos Sastre 4363

Villa Devoto U. T. 50 - 0277

KADAR IŠČETE SLUŽBE

obrnite se na rojakinjo

Berto Cernič

DORREGO 1583 — Gs. Aires U. T. 54 - 3588

ZA POUK IN ZABAVO

NAŠI MOŽJE

Ivan Vajkard Valvazor

Zgodovina je učiteljica življenja. Naša zgodovina je bila zapisana v starih letopisih tujih pisateljev in v trdih tleh domače zemlje, ki si jo je narod obdeloval za svoje bivališče. Z našim prvim kulturnim prebujenjem se začne tudi zanimanje za našo zgodovino. Trubar išče pravega imena narodu in jeziku v katerem govori, Jurij Dalmatin govori v predgovoru k "Bibliji" o razširjenosti slovenskega naroda, — po času — naš prvi jezikoslovec Bohorič govori navdušeno o sorodnosti slovenskih jezikov in izraža ime Slovani od slave, učenjak Megiser piše koroške anale (letopise) in išče spomine naše preteklosti.

Naš kranjski plemič Žiga Herberstein, ki se je v domači šoli v Vipavi naučil slovenščine, je bil nekaj časa kot diplomat na Ruskem in je izdal veliko latinsko delo o Rusiji in njeni zgodovini ter s tem odkril Evropi ta dotlej skoro neznan slovenski svet. V svojih knjigah piše, po virih starih letopisov, tudi o drugih Slovanih in njegovi nazori so vplivali na vse pisatelje tedanje dobe, ki so se zanimali za ta dotlej malo znani narod. Tako se je razvijala slovenska narodna zavest in iskala svojo zgodovinsko pravico v družbi narodov. Obenem je preživljal naš narod sam svojo junaško dobo. Kmečke vstaje, turški boji, verski spori, odpor plemstva proti cesarju, razvoj slovnstva in kulture — vseto priča o velikih dogodkih, ki so napolnili več kot stoletje in opravičeno piše Janez Trdina o tej dobi: "Šestnajsto stoletje je bilo zlata doba zgodovine slovenskega naroda." — A po tej dobi je nastalo splošno mrtvilo. Turški vpadi so se še nadaljevali, a slovenska knjiga je skoro popolnoma izostala in ž njo vse kulturno delo med Slovenci. Med ljudstvom je nastajala vedno hujska beda ter se širilo praznoverje. V tej dobi se je rodil prvi zgodovinar in opisovalec naših pokrajin Janez Vajkard Valvazor.

Valvazorji niso bili našega rodu. Izhajali so iz italijanske plemiške rodbine; na Kranjsko se je priselil prvi tega imena Janez Krstnik iz laškega Bergama in je zapustil rojaku Hieronimu Valvasorju svoje premoženje. Tega sin Jernej se je vdrugič poročil z Ano Marijo Ravbarjevo, ki mu je rodila 1641. leta v Ljubljani na Starem trgu št. 4. Ivana Vajkarda. Ivan Vajkard je preživel svojo mladost na očetovem gradu Medija, kjer se je naučil tudi slovensko. Latinske šole je obiskoval pri jezuitih v Ljubljani, kjer ga je poučeval tudi znameniti kranjski zgodovinar Schönleben. Po dovršenih študijah se je odpravil po tedanji navadi mladih plemičev v svet. Na prvem potovanju (1653) je obiskal Koroško, Saleburško in Bavarsko, a kmalu se je vrnil in se bojeval pod poveljstvom grofa Nikolaja Zrinjskega proti Turkom. Leta 1666. je odšel drugič z doma, lival nekaj časa na Dunaju, potoval po Nemčiji in šel čez Bavarsko v Benetke. Iz Italije ga je peljala pot v Afriko (1669), nato je šel v Francijo, kjer je poglubil svoje zgodovinsko, starinoslovsko in prirodoslovno znanje, ter se vrnil končno preko Nemčije, Švice in Italije domov (1672). Medtem je prevzel sta-

rejši brat Karel rodni grad Medija, zato si je kupil Ivan Vajkard blizu Litije grad Wagensberg (Bogensperk) s sosednjim gradičem Črtna Potokom in razvalino Lichtenberg ter se poročil z Ano Marijo Grafenweger pl. Grafenau, ki mu je rodila devetero otrok.

Na teh potovanjih — kjer je videl slavna mesta in dežele, videl je stare cerkve in gradove, tuje šege in ljudstva, videl je knjige, ki popisujejo kraje in zgodovino tujih dežel — se je mlademu plemiču razširilo obzorje, poglabilo znanje in se mu poostiril že prirojeni dar opazovanja. Slišal je krivo mnenje, da je Kranjsko le majhen neznamen kotiček, ki nima mikavnih mest in kraških gradov ter se zato ne more primerjati z drugimi kraji, a imel je tudi sam priliko primerjati krasote ljubljene mu Kranjske z drugimi deželami in spoznal je, da Kranjska v ničemer ne zaostaja za njimi. To spoznanje in Merianova opomba v oisu avstrijskih dežel, da bi bilo treba Kranjski moža, ki bi jo opisal, je rodilo sklep podati širokemu svetu obširno sliko rodne dežele.

Vestno in marljivo se je pripravljaj Valvazor na to delo. Najprej napiše krajepis Kranjske in Koroške dežele. Hotel je svetu pokazati te pokrajine, kakor sam pravi, da ne bi tuje mislili, da leži ta dežela v kakem kotu v senci skrta. Mnogokrat je prepotoval vso Kranjsko in obiskal tudi sosednje pokrajine Štajerske, Koroške, Primorske in Istre. Ogledal si je vse gradove, samostane, cerkve in kapele ter zabeležil in preisral vse, kar se mu je zdelo zanimivo. Marsikje so bili spominski podatki uničeni, sem in tja so mu jih tudi neradi pokazali, ko je po gradovih in knjižnicah stikal za starimi listinami. Preiskoval je vsa naravna čuda naše domovine in se ni strašil gor in ne kraških podzemskih jam. Z bistrim očesom je opazoval navade našega naroda in gospodarsko življenje. Tako je porabil za zbiranje gradiva mnogo časa in na podlagi zapiskov je bilo treba preštudirati zgodovino slovenskih pokrajin od pradavnih dni. A treba je bilo še drugih priprav. Na svojem gradu Wagensberg je ustanovil bakroreznico in tiskarno za bakroreze (dandanes klišeje), ter zbral krog sebe vrsto risarjev in bakrorezov. Nabavil si je bogato knjižnico, matematične instrumente ter prinesel iz svojih potovanj velike zbirke rudnin in starih novcev: Na Wagensberga je nastala dragocena zbirka vseh zanimivosti kranjske dežele.

Sredi dela je moral Valvazor leta 1683. vnovič na vojno proti Turkom. (Turki pred Dunajem) kot poveljnik pomožne čete kranjskih stanov. L. 1687 mu je umrla žena, še istega leta se v drugič poročil z baronico Ano Maksimilij Čečkar ter nato nadaljeval svoje delo. L. 1689 je izšel plod dolgoletnega truda: "Die Ehre des Hertzogthums Krain" — "Slava vojvodine Kranjske" v štirih debelih zvezkih, ki štejejo skupno 3320 strani s 533 slikami. Delo so pozdravili prijatelji in znanstveniki z velikim navdušenjem. V pesmih so slavili delo in pisatelja; tudi v slovenskem jeziku je napisal Jožef Zizenčeli "Zaštitno voščenje te kranjske dežele k letem vse hvale vrednim bukvam kranjskega popisovanja visoko žlahtno rojenega gospoda Janeza Bajkorta Valvasorja", ki se glasi v nekoliko popravljeni obliki:

"Je peršeu enkrat taisti dan s tolikim prošnjam perpelan. O srečni dan, o srečna luč, katera imaš tak veliko moč, da te bukve perpelaš njim to pravo luč podaš. Ve, bukve, tudi srečne ste, zakaj ve mene razsvetlite, in storite, da moje ime cel svet zelo dobro vé — — —"

In "bukve" so šle po svetu ter izpolnile svoj namen; svet se je čudil lepoti slovenske zemlje, kajti Valvazor ne popisuje le Kranjske v današnjem obsegu, ampak tudi sosednje dežele, posebno Istro in Primorje vse tja do Senja. Vojasko granico, Trst in Goriško, pri čemer govori navdušeno o zemlji in narodu, ki prebiva v teh pokrajinah. Dobro se zaveda, da so te pokrajine slovenske, da si domač jezik govori samo med priprostimi ljudstvom; imena krajev, gor, voda, rastlin in živali je podal v nemškem in slovenskem jeziku. Poizvedoval in pisal je o slovenskem narodu ter njegovi zgodovini, poglabil se v slovenski jezik in njega narečja. Glede slovenščine se zdi Valvasorju, da "se ta jezik govori zelo popačeno in vsak dan bolj pokvarjeno", ker se meša z nemškimi besedami. Valvasor se zaveda, da je slovenski jezik del slovanskega; po domačih virih iz Herbersteina in Bohoriča govori obširno o slovanskih narodih ter izvaja njih ime od "slave" in piše, da se noben jezik v Evropi ne razteza takodaleč kakor slovenski ali slovanski. Naravno je, da Valvasor ni mogel imeti o slovanskem svetu natančnega pregleda in se je pri tem opiral na zgodovinarje in zemljepisce iz katerih je črpal. Slovenci bi bili po njegovem mnenju deveti narod, ki se je okoli 548. leta naselil na Kranjskem.

Ako je v podatkih iz starejše zgodovine marsikaj netočnega, je tem važnejše podajanje naše kulturne zgodovine: govori o Cirilu in Metodu ter njunem delu za slovansko bogoslužje, navaja vse važne pisatelje po naših krajih ter pregled slovenskega slovnstva do svoje dobe. Najzanimivejše pa je Valvasorjevo popisovanje naših krajev in ljudi. V sliki in besedi govori o vseh važnejših krajih, posebno onih, ki slove po svojih prirodnih posebnostih n. pr. v Ljubljni, kjer je sam nasvetoval naj bi se zgradil predor med Kranjsko in Koroško, o Postojnski jami in našem podzemskem svetu, o Cirkniškem jezeru in presihajočih jezerih, o kraških rekah in votlinah, o naših gorah in vodah. V zvezi s to raznovrstnostjo naših krajev, nam podaja življenje naroda z vsemi šegami in navadami, delom in jelom, nošami in vražami. Vidimo našega kmeta kako živi po zimi in poleti, v gorah in dolinah. Obiskoval, opazoval in opisal je naše pradele pri žetovanju, pri krstnih in pogrebnih svečanostih, na romarskih potih in pri žeganju, poslušal je narodno pesem in starodavne kolečnike. Izvemo celo, da so stari Kranjci jedli bob in cigaro ter bili vsied tega krepki ljudje. Svoje pripovedovanje izpopolnjuje s starimi resničnimi in neresničnimi zgodbami in pripovedkami. Po vrsti nam razkaže

Veliki zavod

"RAMOS MEJA"

Veneras

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje. SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914) KOZA: Krončni izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki. ZLATO ZILO: zdravimo brez brez operacije in bolečin. SPOLNA SIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju. ŽIVČNE BOLEZNI: Nevraastenija, izguba spomina in sibičnost. REVMATIZEM: kila, nadna, gota, sibičnost srca, zdravimo po modernem nemškem načinu. PLJUČA: Kašelj, sibičnost. ČREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka. GRLO, NOS, UŠESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin. POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.— PLACEVANJE PO \$ 5.— NA TEDEN. Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIJALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenjaj z najučinkovitejšim. — Ugodno tedensko plačevanje.

OD 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12

Rivadavia 3070

PLAZA ONCE

naše fužine, plavže in rudnike, gradove in samostane, mesta in vasi, razvaline in trdnjave, ter pri tem pripoveduje vse, kar je moglo in more čitatelja zanimati. Svoje delo zaključuje z dogodki zadnjih stoletij, polnimi junaške obrambe pred turškimi navali.

Vkljub nekaterim zmotam, ki zahajajo iz nekritičnih virov in nazorov njegove dobe, moramo reči, da je malokateri narod ob tem času dobil tako lepo, obširno in pregledno delo, ki bi tako vsestransko podalo zgodovino ter popis naroda in njegove domovine. Ni pisal svojega dela v slovenskem jeziku, ker je hotel podati slavo dežele in ljudstva, ki prebiva na njej, vsemu svetu, kar bi se ne zgodilo, če bi bilo pisano v slovenščini, ali za Slovence.

"Slava vojvodine Kranjske" je prinesla Valvasorju obilo hvale in priznanja od vseh strani, celo na angleškem dvoru so priznali njegovo delo, a ogromni stroški, ki jih je imel z dolgotrajnim delom, so ga gospodarsko uničili. Prodati je moral svojo knjižnico in dragocene zbirke, prodal je grad Wagensberg in si kupil s preostankom preprosto hišo v Krškem, kjer je kmalu nato umrl (1693. leta) v 52 letu svojega življenja.

Valvasorjeva ljubezen do kranjske dežele je bila tako silna, da je prodira preko gradov tujih in potujčenih plemičev v osrčje te zemlje ter pognala korenine tako globoko, da so zadele ob slovensko plast. Zato gre plemiču tujcu častno mesto med našimi velikimi možmi.

Siam in Indokina

Zadnje čase je zopet mnogo slišati o napetosti med Francijo in Siamom zaradi francoske Indokine. Siam postavlja do Francije velike teritorialne odstopne, Francija pa na to noče pristati, posebno general De Goulle je odločno proti, vsaj v tistem obsegu ne, kot žele v Bangkok. Zaradi tega piše siamsko časopisje, naj si Siam z orožjem izvojuje svoje terjatve, če mirnim potom ne bo šlo.

V zvezi s temi dogodki naj omenimo nekaj vrstic o siamskih zahtevah do francoske Indokine, kakor jih objavlja italijanska revija "Relazioni internazionali". Ko je začela Francija v šestdesetih letih prejšnjega stoletja prodirati v Indokino, sta se borili dve državi za nadoblast na tem polotoku: na eni strani je bilo anamsko cesarstvo, na drugi strani pa kraljevina Siam. Med tema državama je životarilo na polotoku še več manjših držav, ki so bile dolgo časa izpostavljene napadom sedaj enega, sedaj zopet drugega tekmeča. V takem stanju se pojavi na pozornici Francija. Francoski protektorat se je razširil najprej na Kambodžo, pozneje pa še na Anam. Francozi so zahtevali za sebe tiste pravice, ki so pripadale preje državam, katere so prišle pod njihov protektorat in so hoteli dokončno urediti vprašanje meje med francosko in siamsko posestjo.

Prvo sporno vprašanje je nastalo zaradi Kambodže. Kambodža je bila pod siamsko suverenostjo in je bila tudi po večini zasedena po siamskih četah. Po prvem dogovoru leta 1865., ki ga je Francija kmalu odklonila zaradi nekaterih določb, ki so nasprotovale francoskim koristim, so sklenili leta 1867 drug dogovor, v katerem se je Siam odrek suverenosti nad Kambodžo, Francozi pa so odstopili Siamu kambodžanske pokrajine Badtanbang.

Slovenska restavracija

ima vedno na razpolago svežo in dobro hrano, najboljša vina ter vedno sveže pivo.
Gostje imajo na razpolago tudi lepo urejeno ZIMSKO in LETNO KEGLJIŠČE.

MARIJA SANCIN

JORGE NEWBERRY 3372

Angkor in Siem Reap, ki so bile pozneje predmet stalnih sporov med Siamom in Francijo. Posebni spori so se porodili tudi kasneje zaradi razširitve francoskega protektorata na Anam in Tonghin. V smislu pogodbe iz l. 1886. pripade Luang Prabang Siamu. Francozi te pogodbe niso nikdar ratificirali. Stanje latentne vojne med Francijo in Siamom je trajalo zaradi netočnega položaja medsebojnih meja skozi šest let in je bilo končano l. 1893. ko je francoska mornarica demonstrirala pred Bangkokom, nakar je bila sklenjena pogodba, po kateri se je razširila francoska last na desno obalo Mekonga, Siam pa se je odrek svojim zahtevam do pokrajin, ležečih na levi strani reke. Kraljevino Luong Prabang so si razdelili Francozi in Siamci na dve polovici. Ta razdelitev je bila potrjena še leta 1902.

Razmerje med obema državama pa še vedno ni bilo dokončno urejeno. Zdaj so izbruhnili spori tu, zdaj tam. Na obeh straneh je začelo prevladovati prepričanje, da je treba to nevzdržno stanje enkrat vendar odpraviti in urediti odnose med obema državama na osnovi trajnega miru. Zato je prišlo do nove pogodbe leta 1907. Siam je prepustil Franciji kambodžanske province Battambang, Siem Reap in Sisophon, obdržal pa je Krat in Dansai. Od takrat so se meje ustalile. Več desetletij ni bilo sporov med obema državama. Medsebojne odnose so imeli utrjene s prijateljsko pogodbo, s trgovsko in plovidbeno pogodbo itd. Tako je bilo do zadnjih časov. Treba je pripomniti, da je Siam še pred meseci sklenil s Francijo nenapadno pogodbo, ki pa je sedaj noče ratificirati, oziroma bi jo ratificiral le pod pogojem, da bi mu Francija odstopila nekatere pokrajine.

Siam pa bi teh zahtev gotovo ne imel, če bi bila Francija to, kar je bila še pred meseci in če ne bi mu držala roko Japonska. Razume se, da v svojo korist.

Med Japonsko in vlado v Vichyju so se te dni vršila pogajanja ter je francoska vlada na nekatere zahteve tudi pristala. Zadeva pa še ni zaključena.

KROJAČNICA

LEOPOLD UŠAJ

SEDAJ JE ČAS DA KUPITE

NAJCENEJŠE!

V ZALOGI IMAM NAJMODERNEJŠE BLAGO. — CENE ZMERNE — POSTREŽBA TOČNA

Obiščite me

GARMENDIA

4947

BS. AIRES

Kavarna in pizerija

Razna vina — Vsakovrstni likerji in vedno sveže pivo.

Rojakom se priporoča

PETER FILIPČIČ

WARNES 2101 esq. Garmendia

U. T. 59-2295

La Paternal

Bs. Aires

Dr. Nicolás Martín

ODVETNIK

ZA TRGOVSKE ZADEVE

Posvetovanje za naročnike Slovenskega lista brezplačno.

ARENALES 1361

U. T. 41-3520, Buenos Aires

Krojačnica

Izdelujem obleke po najnovjši modi. — Cene zmerne.

Rojakom se priporoča

Peter Capuder

AYACUCHO 975, U. T. 41-9718

Buenos Aires

V spomin velikemu možu

14. decembra je zapel zvon in označil vsem Slovencev žalostno vest, da je zatisnil oči dr. Anton Korošec, veliki sin slovenskega naroda. Že naslednji dan smo zvedeli tudi tukaj novice. Vsi časopisi so jo javili. "Prensa" in "Nación" celo s sliko. V Nacionu smo brali prav stvarno poročilo o velikem delu rajnega. Prensa je nehote pokazala eno zaslugo, ki ni med najmanjšimi: bil je najstvarnejši nasprotnik židovskega nasilstva v Jugoslaviji...

Sedaj smo pa dobili že tudi obširnejša poročila iz domovine, ki nam javljajo, kako bolesto je odjeknila ta novica v Jugoslaviji in zlasti v Sloveniji. Pokopan je bil na ljubljanskem pokopališču ob silni vdeležbi celega naroda.

Rajni dr. Korošec je imel nasprotnikov. Tudi tukaj v Argentini* je med našimi in zlasti med Hrvati takih, ki menijo, da so zato oni nekaj večji, če so dr. Korošca poniževali z raznimi podtikanki. Tako postopanje je čisto vsakdanja stvar med majhnimi ljudmi. Velikine njegove pa to prav nič ne zmanjša in čez vse politične nasprotnike je zrastle podoba dr. Korošca tako visoko, da bo poleg Slomška, Kreka in Jegliča ostal zapisan v slovenski zgodovini med našimi nesmrtnimi.

V čem je bistvo njegove velikine? Bil je nesebičen! On ni bil kakor množica politikov, ki tiščejo k vladnim koritom in na poslanske stolčke, ker je tam lep dohodek in udobno življenje in čast...

Oglašali so se kdaj tudi nasprotniki, ki so kaj podobnega očitali dr. Korošcu. Toda bilo je vse tako brezglavo izmišljeno, da se mu niti braniti ni bilo treba. Kaj takega so mogli o Korošču verjeti samo taki, ki niso imeli več razsodila kot 10 leten otrok, ki nima nikake mere, kako ločiti laž in hudobijo od resnice plemenitosti.

Iz siromašne kmečke družine je izšel, mnogokrat je imel v rokah milijone, s katerimi bi si lahko opomogel, toda prav tako siromašen je svoje življenje zaključil.

Nekoč mi je nekdo z vso prepričevalnostjo zatrjeval, da ima dr. Korošec celo vrsto hiš in celo v

Berlinu eno palačo. "Prav gotovo bi bil on vesel, če bi bilo to res", tako sem odgovoril in mu povedal resnico, ki mi je bila znana: Nekoč si je dr. Korošec res kupil hišico v Beogradu. Bila je mala stvar, toda želel si je le, imeti svoj domek. Saj bi bilo tako po pravici. In vendar se njegova želja ni uresničila.

Kako da ne? Čisto enostavno je bilo to. Dr. Korošec je bil duhovnik, ki je dobesedno spolnjeval naročilo, da moramo ljubiti bližnjega kot samega sebe. Imel je lepe tisočake mesečnih dohodkov. Kot aktivni minister, kot vsenčliski profesor, kot senator, kot bivši ministerski predsednik... Lepi denarji so mu prišli v roke, o tem ni dvoma, toda ni jih grel, ni jih v banke nalagal, ni kupoval hiš in ne delnic... Ono hišico v Beogradu je res kupil, toda on, ki je videl toliko potreb, katere mora podpirati dobrodelnost plemenitih sre, ni mogel nikdar spraviti skupaj potrebnega kapitala, da bi hišico plačal in zato jo je kar spet prodal in ostal — brez doma.

Niti svoje lastne opravne ni imel, niti stalne kuhinje ne. Prav to je bila njegova napaka! Kajti če bi na svoje telesne potrebe polagal kaj več pažnje, še danes bi lahko stal na krmilu slovenskega naroda. Njegovo zdravje je bilo zlomljeno, njegov organizem je zahteval velike previdnosti, a on se je za vse drugo bolj trudil, kot za lastno osebo.

Osební prijatelj rajnega dr. Korošca je napisal te besede: Poleg dr. Kreka nisem poznal niti enega človeka, ki bi mu bilo tako malo mar denarja. Samo ena razlika je bila med njima: dr. Krok je razdaljal svoj denar sproti, brez presodka, medtem ko je dr. Korošec vedel, kaj denar pomeni in zato ga je previdno in z ljubeznijo nalagal na tisti kapital, ki mu je obetal najboljšo obresti, do onega dne, ko ga je poklical k sebi Sodnik da mu bo plačal po svoji besedi: "Karkoli si storil komu izmed mojih najmanjših, si meni storil!". Njegovi dediči ne bodo imeli nobenih pravnih, o tem, kako si bodo razdelili dedščino. Vse je že šlo sproti v roke potrebnih.

Niso bile hlinjene solze, ki so jih točili za njim beograjski siromaki. Dr. Korošec je bil preprost sin preprostega naroda in tudi med beograjske ponižne je prihajal tako. Nešteto jih je, ki so bili deležni z njim skupnega kosila v skromnih predmestnih restavracijah. Na cesti se je zapel s komurkoli v razgovor, ki je končal s povabilom na kosilo ali večerjo. Tako je potrebnega nasitil, obenem pa spoznaval potrebe nižjih slojev iz njihovih lastnih ust.

Nihče se ni obrnil nanj v potrebi, da ga ne bi uslužno postregel. Saj je dobrih ljudi na svetu lepo število. Toda malo je takih, ki bi dajali

podpore brez nekakega očitka... Dr. Korošec je imel vedno pred očmi lepo besedo svetega pisma: "Veselega darovalca je Bog vesel". Nikdar ni bila njegova beseda grenka, ko je odpiral mošnjiček, da da heračiči 10 Din...

Vsako leto je nekajkrat prišel v Slovenijo. Nekateri so se čudili, zakaj so njegovi obiski tako redki. Na dva meseca in le redkokdaj bolj pogosto. Vedno se je izgovarjal s prezaposlenostjo. To je bilo res! Toda ob neki priliki je pa le izdal še drugi vzrok: bil je brez denarja. V Slovenijo je vselej moral prinesiti lepe tisočake, ker je bilo toliko dobrodelnih ustanov, ki so uživale njegovo ljubezen. Koliko sirotišč in ubožnic, koliko ponesrečencev mu je bilo hvaležnih v Sloveniji, to ve samo Bog. Samo njemu je pa tudi znano,

koliko je žrtvoval za beograjske potrebe.

Prav zadnje dneve je pripravljaval božična darila za uboge gojence pri šolskih sestrah v Zemunu. Hotel je obleči 50 dečkov. 37 je že bilo zagotovljenih, za 13 mu je še manjkalo denarja... Njegova smrt je presekalala njegove plemenite namene. 13. dečkov je ostalo praznih rok, 2 milijona Slovencev pa brez očeta!

Za vse je skrbel. Zase ne. Teden pred smrtjo se je počutil slabo. Na vso silo mu je hotel prijatelj Barič poklicati zdravnika. Do hudega se je z njim sprl minister Korošec. Bal se je, da bi mu zdravnik odredil počitek in zdravljenje, a dr. Korošču so se njegova opravila videla važnejša in zato ni hotel o zdravniku nič slišati. "To bo že pozneje", tako je zadevo končal. Zase ni imel časa!

Bil je tudi zgleden katoliški duhovnik. S kolikimi žrtvami je bilo združeno, ko je hodil maševat iz Beograda v Zemun v sirotišče šolskih sester. Zgodaj zjutraj, v burji in strupenem mrazu se je vozil čez Savo in Donavo. Včasih je prišel ves premražen, in vendar ni nikdar potožil, temveč z veselim obrazom pohitel pred Najsvetejše in daroval Bogu svojo žrtev.

V petek je bil pri slavnostnem obedu v Beogradu. Postna postava v takih slučajih dopušča izjemo. Toda dr. Korošec ni hotel, da bi kdo imel povod za nelepo sodbo. Prosil je postno jed. Tudi drugi katoličani pri mizi so ga posnemali, vsi pa so ga zato še bolj spoštovali.

Bil je vnet častilec Marijin. Lani 8 dec. je imel kot običajno sveto mašo v Zemunu, nato je pa poromal še na božjo pot k "Mariji Snežni" pri Sremskih Karloveh. Dolgo je ostal pred Marijinim oltarjem zatopljen v globoko molitev. Morda je kaj slutil, da je bila to zadnja njegova božja pot; da ne bo več nikdar poromal k Mariji Pomagaj na Brezje, kamor je vsako leto najmanj enkrat pohitel, da izroči tamkaj Kraljici Slovencev vse naše največje zadeve, ki so bile v njegovih rokah.

Bil je zvest častilec Marijin. V njegovi sobi sta bili samo dve sliki: poleg slike matere slika Marijina.

V soboto, na Marijin dan je zatisnil svoje oči in šel po plačilo, kjer je že prejel nagrado za nešteto dobrih del, ki jih je delal tako da ni vedela leviča, kaj dela desnica. Nikjer ni tega zapisal, nikomur tega povedal... Bog pa, ki vidi na skrivnem mu je povrnil.

Slovenski narod se je pa šele sedaj doobra zavedel, kaj je zgubil v dr. Korošču, ki je iz malega naroda zrastle v velikega svetovnega politika in svoj narod dvignil do ugleda med drugimi. Še marsikaj je ostalo nedodelanega. Zadeve, ki jih je rajni dr. Korošec izročil v varstvo svetogorski Kraljici in Mariji v Gospej Sveti na Koroškem. Kakor je naročil vsem rojakom v Jugoslaviji, da naj vse tiste zadeve, katerih sami ne morejo rešiti, izroče Mariji na Brezjah, tako se glasi njegovo naročilo Primorcem, da naj zaupajo svoje neizrazne boli Mariji na Sveti Gori. Na Koroškem pa je Gospa Sveta, ki bo čuvala nad slovenskimi domovi...

Janez Hladnik

CERKVENI VESTNIK

9. marca. Maša na Avellanedi za rajne Sabadin.

Ob 12 uri v Sveti Rozi obletna za čast. † Jožeta Kastelica. Molitve na Paternalu.

16. marca. Maša na Paternalu za Jožeta Glavič. Molitve na Avellanedi.

Ta teden je minilo leto, odkar je našel smrt v mendoških planinah rajni gospod Jože. Letos sta odšli na gore dve ekspediciji, toda doslej še ni bilo nič slišati, da bi našli kak sled za zginulim g. Kastelicem.

9. marca ob 12. uri bo pri Sveti Rozi maša obletnica zanj. Cerkev stoji na križišču ulic Belgrano in Pasco (4 kvadre od Rivadavije in 4 kvadre od Entre Rios na Belgrano 2200).

Janez Hladnik

Trgovina čevljev BELTRAM

Vsakovrstna izbira čevljev in copat.

Dto. Alvarez 2238 — Paternal Buenos Aires

Caričin ljubljenec

ZGODOVINSKI ROMAN

Nadaljevanje 217

Ko pa je Katarina stopila na prestol, je takoj spoznala, kako nevarnost pomeni za njo moč cerkvenih dostojanstvenikov. Njeno prvo delo je zato bilo, da je ukimila velik del privilegijev, one škofo pa, ki so se ji uprli, je kratkomalo odstavila. Še več, Katarina je bila celo tako pogumna, da je obsodila marsikaterega odličnega škofa na doživljensko ječo.

Cerkev zato ni bila napram Katarini prijateljski razpoložena. Duhovniki so večkrat nahujskali ljudstvo proti carici.

To je bila ogorčena, tiha borba, ki jo je carica vodila s cerkvijo in v kateri je naposled ona ostala zmagovalka, ker ni popustila in ni odstopila od svojega prepričanja.

Še-le nedavno je izdala ukaz, da smejo neizmerna cerkvena posestva pripadati cerkvi le še sto let, nakar pa bodo postala državna lastnina. Ta novi zakon je razburil vse cerkvene dostojanstvenike in če bi šlo po njihovi volji, bi jo takoj vrgli s prestola.

Toda Katarina je vladala z železno roko in strogo; kjerkoli se je pojavil kak nezadovoljnej, ga je takoj uničila.

Že večkrat se je pripravljala na njo atentat in carica je bila prepričana, da so začetniki škofje.

To je seveda bilo le sumničenje. Dokazov Katarina ni imela, preiskava pa je pokazala, da to sumničenje ni bilo neopravičeno.

Zato je Katarina obljubila, da bo prisostvovala tej cerkveni proslavi samo takrat, če ji bo predstojnica samostana, ponižno klečeč, izročila na svileni blazinici samostanske ključe.

Spočetka so se upirali, naposled, pa so škofje spoznali, da je carica

močnejša in zato so sprejeli vse njene pogoje.

Na vsak način pa Katarina ni rada prišla v Moskvo. Storit pa je morala svojo dolžnost. Ljudstvo jo je hotelo pozdraviti, hotelo jo je občudovati. Carica pa se ni mogla otrestiti bojazni, da bo pri tej priliki na njo izvršen atentat.

Toda Katarina je bila preveč pogumna, da bi zato odstopila od svojega načrta. — Ne, pokazala bo cerkvi, da se ne boji! Pokazala bo, da se ne boji niti bodala, niti strupa, niti puške!

Ravno na podlagi te caričine bojazni, ravno na tej možnosti so postavili naši trije prijatelji svoj načrt.

Ljudstvo je navdušeno pozdravilo carico.

Cerkveni dostojanstveniki, zbrani iz vseh krajev, so ponižno upognili svoje glave pred njo. Od jeze pa so škripali z zobmi, toda ničesar drugega jim ni preostalo.

Posebno pa se je odlikovala s svojo ponižnostjo predstojnica samostana. Carica je pregledala samostan. V vsaki celici je visela njena slika. Povsod jo je čakalo kako presenečenje. Kaka druga žena bi se dala morda že s takimi stvarmi omamiti, toda Katarina je vse spregledala s svojim ostrim duhom.

Ni jim verjela, vedela je, da se sovražnik ni preko noči prelevil v prijatelja.

Ko se je zmračilo, je zasijala cela Moskva v morju svetlobe. Pred samostanom je stala prekrasna kočija, v katero so bili vpreženi štirje iskri konji. Carica sede v kočijo. Nasproti ji je sedel rajni grof Orlov, takratni njen miljenec. Razen njiju se je nahajala še v kočiji predstojnica samostana. Ljudstvo je vzklikalo carici in tako oblegalo kočijo, da so mogli konji le korakoma stopati dalje.

Carica se je znebila svoje bojazni ko je videla, da jo ljudstvo povsod

navdušeno pozdravlja. Ne, med to množico se ne haja ubijalec! — Tako je bilo, dokler ni kočija dospela do Kremlja.

V tem trenutku pa, koje kočija zavila okoli nekega ogla, skočil iz bližnje veže neki mladi človek.

Oblečen je bil v delavsko obleko. V roki je držal samokres z dolgo cevjo. On si napravi pot, med množico in še predno so mu mogli prepričati, skočil on na kočijo.

Carica krične in omahne na blazine. Strmo je gledala na cev samokresa.

V trenutku izvije Orlov atentatorju orožje iz rok, nakar navali na njega množica in ga podere na tla.

Grof Orlov se vzravna in zakliče: — Držite ga! Zvezite ga in ga odnesite v samostan. — Njeno Veličanstvo bo samo zaslišalo zločince!

Predstojnica samostana je trepetala, a tudi sam Orlov je bil razburjen.

Katarina se hitro zave in se zaničljivo obrne k predstojnici ter reče:

— Malo je manjkalo in ta lepa svečanost bi bila pokvarjena! Za moje udane podložnike bi bil ta dogodek strašen, za hinavec pa bi se ta dan spremenil v radostno svečanost!

Predstojnica ni mogla odgovoriti, razumela pa je, kaj te besede pomenijo.

— Kdo je ta človek? — vpraša carica. — Po obleki sodeč, je bil delavec. Videla sem ga natančno in vam zatrjujem grof Orlov, da se mi je zdelo, da ni imel namena streljati. Bil je popolnoma miren, njegove oči pa so imele blag izraz.

Orlov pogleda medtem samokres, ki ga je izvil atentatorju iz rok.

Na njegovem obrazu se je nenadoma pojavilo neizmerno presenečenje.

— Veličanstvo — vzklikne Orlov, — poglejte, kaj sem odkril!

Katarina je pozorno pogledala svojega miljenca.

— Govorite, dragi Orlov! — reče ona.

— Ta samokres ni nabit!

— Ni nabit? — Nemogoče!

— Veličanstvo, prepričajte se sami!

— Pokazali mi boste, ko se vrnem v samostan, — odvrne Katarina. — Zapovejte kočijažu, da obrne in da nas odpelje nazaj!

Caričin ukaz je bil takoj izvršen in v kratkem času se ustavi kočija na samostanskem dvorišču.

— Veličanstvo, — reče predstojnica, — v veliki dvorani so zbrani gosti.

— Povejte gostom, da bom čez eno uro odpotovala iz Moskve in da mi je zelo žal, ker ne bom mogla preživeti tega večera v njihovi družbi.

Predstojnica jo je prestrašeno pogledala, toda carica ji je že obrnila hrbet in odšla v svoje sobe, kamor ji je sledil grof Orlov.

— Kaj pravite na to, grof? — ga vpraša carica. — Slutila sem, da so me zvabili v Moskvo samo zato, da bi me ubili! Poznam svoje sovražnike, znala pa jih bom tudi kaznovati! — Vedeti pa hočem vse! Ukazite, da pripeljejo zločince!

— Zdi se mi, da vas bo ta preiskava, zelo presenetila, — reče grof Orlov.

— Presenetila? — vpraša carica. — Ah, ali mislite, da bo zločinec priznal, kdo ga je najel?

— Mislil, da ga sploh ni nihče najel!

— Kaj? Ali mislite, da je sam od sebe hotel izvršiti atentat?

— Atentat? Veličanstvo, moje mnenje je da ta človek sploh ni nameraval izvršiti atentata!

— Saj je vendar nameraval samokres na mene!

— Veličanstvo, ne pozabite, da samokres sploh ni bil nabit. Sicer pa boste celo stvar boljše razumeli, če boste pogledali v cev.

Orlov se približa carici, razstavi samokres, se obrne k carici in reče:

— Veličanstvo, ali hočete pogledati v cev tega samokresa?

Katarina pogleda in reče:

— Vidim nekaj belega.

— Točno, — odvrne Orlov. — To sem opazil že v kočiji...

— Kaj mislite, da je to?

— Papir!

— Vzamite ga torej iz cevi. Kaj vsebuje?

Grof Orlov potegne previdno z nožem iz cevi zviti papir. Orlov ga nato razvije in pogleda.

— Orlov, kaj je to?

— To, kar sem slutil, — neka prošnja, ali pa kako odkritje, ki vam ga želi pisec sporočiti, Vaše Veličanstvo!

— Papir je torej popisan? — vpraša carica.

— Veličanstvo, če dovolite, vam ga bom prečital.

Katarina sede v naslanjač in razburjeno zakliče grofu Orlovu:

— Čitajte!

Orlov začne:

Vaše Veličanstvo! Velika carica! Obupanec se je poslužil tega obupnega načina, da bi se približal Vašemu Veličanstvu, ker je prepričan, da ne pride nobena prošnja v vaše roke, če je predana zakonskim potem.

Gre za človeško življenje. Še več, gre za to, da se odkrije podel zločin, ki je bil izvršen v isti hiši, kjer se Vaše Veličanstvo pravkar nahaja.

Veličanstvo! Razkazali so vam samostan, vodili so vas po njemu, samo enega prostora vam niso pokazali. Veličanstvo, zahtevajte, da vas odvedejo tudi tja, nakar preiščete natančno zidovje!

Vaše Veličanstvo bo dognalo, da se nahaja v samostanu neka sestra živa zazidana!

Tisti, ki se je drznil poslati to pismo na tak nenavaden način, je nemški državlján, človek, ki je ono nesrečnico nekoč ljubil. Zato, ker je hotela postati njegova žena, zato, ker ga je ljubila, so ji druge sestre namenile tos trašno osodo.

Drago H., dijak:

JAKOVA POVEST

"Halo, Breda, pridi malo k meni!" je zaklical Jaka preko ograje, ki ga je ločila od njegove prijateljice. Ta se mu je odzvala in stekla okrog hiše. Jaka je bil deček, star okoli dvanajst let in zelo veselega značaja. Z Bredo sta bila vedno skupaj. Ona je bila nekako tri leta mlajša od njega.

"Nekaj bi te prosil", je začel Jaka, koje deklica pritekla k njemu.

"Kaj pa bi bilo? Kaj novega?" je vpraševala razposajeno.

"Hm, novega... Pojdi z menoj!"

Odšla je za Jakom v stanovanje, kjer ni bilo nobenega domačega. Jaka se je vsedel v precej mračni sobi na stol in kavalirsko ponudil še Bredi stol. Nato je odprl predal mize in privlekel ven majhno pločevinasto posodico. Molče jo je odprl in položil na mizo.

"Kaj je s tem?" je vprašala deklica, ko je opazila v posodi nekaj rumenkasto rjavega, ki je nalikovalo medu.

"To-le će bi pokusila..." je rekel počasi in porinil posodo pred Bredo.

"Pokusila tole? Kaj pa je?" je poduhala in vzkliknila: "Ne diši nič lepo!"

"No le pokusi, da mi boš še ti povedala kakšen okus ima. Jaz namreč nekaj pišem, povestico o temle, pa ne vem kakšen okus ima, čeprav sem že sam pokusil."

"Najprvo mi povej, kaj je to!"

"Neke vrste med..." je obotavljajoč se rekel Jaka in povesil oči. In Breda se je res ojunčila. Jaka ji je dal nož, s katerim je zajela na konico malo "medu" in to pokusila... Takoj nato pa je skočila pokonec, skremžila obraz, pljunila po tleh in zakričala grozeče: "Fej, to je... to ni... se sploh ne da popisati... ni noben med, ampak..." Venomer pljuvajoč je odskakala iz sobe. Jaka pa je gledal za njo in žalostno zašepetal: "Ampak?... Am-

pak vazelina", je dodal čez nekaj časa.

Že se je čulo od zunaj "... povedala mami!", ko se je Jaka zganil, odprl zopet predal in vzel iz njega neke liste. Na te liste je uprl svoj pogled in še enkrat preletel vrstice, ki jih je z muko zložil. Bratec dva sta bila nekoč sama doma. Zunaj je grmelo in lilo, onadva pa nista vedela, kaj naj počneta. Naenkrat zagrmil v želodec mlajšega in oba se spomnita, da bi bilo dobro kaj žvečiti. Začela sta stikati po shrambi in po trudapolnem obračanju loncev, sta izvohala lonec medu. Nedvomno je to med, kajti je temno rümene barve in prav cel med. Ko pa da eden zaloga v usta, pljuje mimo bratec, da ta prestrašen odskoči in zakriči: "Fu-u-uj! To ima pa okus po... kakor bi imel v ustih..."

Kaj vendar? Krastače, pajke...? Na tem mestu je bil papir že tako poradiran, da se je videlo skozi. Jaka je napisal že vse mogoče in nemogoče okuse, a vedno se mu je zdelo, da ni pravi. Tako ni nikakor mogel dokončati te zgodbe, kajti ni bilo res, da je tudi on pokusil vazelino, kakor je rekel Bredi, ker se mu je preveč gabil. Seveda ni bilo s tako povestjo nič, čeprav si je obetal od nje veliko bodočnost...

Še nekaj časa je stal ves obupan s papirji v rokah, nakar jih je s skremženim obrazom zmečkal.

Jokal pa se ni, čeprav je vedel, da bo zaradi nesrečne vazeline Breda kuhala jezo, kajti Jaka je drugače junak!

Postojnski:

KRUH

Tine, Jože, Tončka, Matijče, Anka, Marjanca in najmlajši, Andrejček, so se zvrstili okoli mize, nestrpnno pričakujoč sveže pečenega kruha. Njihova mati je vsa vesela in zadovoljna potegnila iz peči lepo dehteče hlebec, jih z žarečim ognjem v obeh gledala in jih hladila.

— Kako ste prišli na idejo, da mi na tak način sporočate svoje želje?

— Ker mi ni ničesar drugega preostalo, — odvrne Viljem.

— Če bi stvar prijavil, če bi predal prošnjo v Vaši pisarni, ne dvomim, da bi uradniki vrgli prošnjo v koš. Znano mi je namreč, kak vpliv ima v Rusiji cerkev!

— Ali se niste bali, da vas bo množica raztrgala?

— Veličanstvo, moje življenje je v božjih rokah. K temu koraku se nisem odločil radi sebe, temveč radi one nesrečnice, nad katero so izvršili strahovit zločin!

167. POGlavJE

Rosvitin grob

Carica trenutek premišljuje, nato pa se obrne h grofu Orlovu in reče:

— Grof Orlov, sporočite predstojnici samostana, da bom vendar-le ostala tukaj. Čez pol ure bom prišla v dvorano k večerji.

Viljemu pa reče:

— Gospod, verjamem vam! Ne dvomim, da je bil vaš namen dober in zato vam odpuščam, da ste me tako prestrašili.

— Ali mi hočete storiti malo uslugo?

— Veličanstvo, — vzklikne Viljem, — zahtevajte od mene karkoli želite, za vas bom šel navdušeno celo v ogenj. — Tako sem srečen, ker sem našel razumevanje in dobil pomoč! — Vedel sem, da bom našel pravico, ker carica Katarina ni samo Velika, temveč je tudi pravič-

na!

Katarina se nasmehne. — To so bile besede, ki jih je rada slišala.

— Poslušajte me, — reče ona, — ali hočete iti z menoj v dvorano, ko bom šla na večerjo?

— Da! Oblekli boste obleko mojega paža in stali boste za mojim stolom.

Vse drugo bomo pozneje uredili.

— Grozna je misel, če se spomnim

da bi lahko bila vaša trditev resnična!

— Na žalost je resnica, Veličanstvo, — vzklikne doktor Stein. — Rosvito so živo zazidali. Sam delavec, ki je izvršil zidarska dela, mi je vse priznal, ko je umiral.

— Grof Orlov, — reče carica svojemu milencu, — vzamite tega gosпода s seboj in poskrbite, da bo zamenjal svojo obleko in se preoblekel v paža.

— Prosim pa, da o vsem molčite! Čez pol ure bomo že vedeli, kaj je na stvari. — — —

V veliki dvorani se je nahajala krasno pogrnjena miza.

Za njo se je zbrala sijajna in odlična družba.

Na enem kraju je sedel mitropolit poleg njega pa ostali škofje in cerkveni dostojanstveniki, nato so sledili predstavniki moskovskih oblasti in naposled deputacije vseh večjih ruskih mest. Kot gostiteljica je sedela za mizo predstojnica samostana.

Med metropolitom in predstojnico sta ostali še dve mesti prazni.

Namenjeni sta bili carici in Orlovu.

Cela družba se je pogovarjala o atentatu. V dvorani je vladalo neugodno razpoloženje, ker je carica sporočila, da ne bo prišla k večerji.

Zdajci stopi nepričakovano v dvorano grof Orlov. On stopi k mitropolitu in predstojnici in jima zasepeče nekoliko besed na uho.

Mitropolit vstane in javi s svečanim glasom:

— Cenjeni prijatelji! Njeno Veličanstvo, naša mamica, je milostljivo sklenila, da bo prišla v našo sredino. Pozdravili jo bomo s tem večjim veseljem, ker se strahoviti zločin danes ni posrečil!

Mitropolitove besede so vzeli gosti navdušeno na znanje. Posebno pa se je še na predstojničinem obrazu izražalo veselje.

Enega pa je načela in dala vsakemu svojih malčkov velik kos, toda ni še odrezala zadnjega, ko so se jeli otroci v svojem napuhu pritoževati in kazati nezadovoljnost. Jože se je prvi namrdnil: "Oh, ta črni kruh!" "Pa kako je slabo pečen", je dodala Anka. "Tega še berači ne bi marali jesti", je zinił Tine. "Jaz ga že ne maram", se je razhudil Matijče, vrgel kruh na tla in pljunil nanj.

"Oh, hudobe v človeški podobi, malopridneži grdi, sram vas bodi!" se je razjezila mati. "Ali se zavedate, kaj govorite in počenjate? Pokesajte se hitro, da ne storite kaj takega nikdar več, jaz pa vam povem kakšna velika in sveta stvar je kruh. Poglejte in zamislite si, koliko dela, trpljenja in truda terja od nas, predno ga zaužijemo. Orisala vam bom vso pot od zrna do trenutka, ko je spečen. Poslušajte! Najprej kmet poseje. Nato nekaj časa čaka, da opravi priroda svoje. Vendar je že do sedaj njegovo delo veliko in hvalevredno. Toda ko pride jesen se mora spet začeti gibati. Prijeti mora za koso in za srp, da v potu in trudu požanje sadove svojih rok in božjega blagoslova. Ali dolga, dolga je še pot do kruha. Kmetovalčeve marljive roke omlatijo klasje, poberejo zrnje in ga morda z veliko težavo spravijo do mlina. Tudi mlinarjev posel ni lahak. Trdo je njegovo delo, čeprav ima opraka z mehko moko. Dan na dan mora prenašati težke posode in vreče, dan na dan je ves prašen in malone gluha od nenehnega ropotanja mlina. Ali vidite, otroci, koliko dela in trpljenja je skritega v slehernem koscu kruha! No, od mlinarja potuje moka k veletrgovcu, od tega v male trgovine, kjer jo ljudje kupujejo in iz nje pripravljajo kruh. — H koncu naj še omenim vašega očeta, ki dan za dnem trpi in se ubija, pa mene, ki vam pečem ta črni kruh, da vam je v

Mladinski kotiček

vsakdanjo hrano.

Kar sem vam danes povedala, naj vam bo v pouk za vedno. Res! Vsak predmet, vsaka stvar vam mora biti ljuba in draga — ker v vsem je vteleseno delo, ki je sveto — a največ pažnje, časti in spoštovanja morate posvečati kruhu, za katerega vsi trpimo, kruhu, ki je osnova naše hrane, namen našemu delu in skratka naše življenje!"

Tanja in Živa Feigel, dijakinji:

PIŠČANCI

Čiv, čiv, čiv,
hitro nam odprite!
Živ, živ, živ,
zrnja natrosite.

Pozno, pozno,
danes ste vstali,
sončni vzhod
že zaspali.

Mamica pa šteje,
petelinec, reve,
treba je skrbeti
za brezmesne dneve.

— Kaj že spet
mislite vi egoisti,
še pri nas
le na koristi?

Da bi se
okoristili, naužili,
vse, vse, vse,
bi uničili, pobili.

Sebe, sebe,
le pogledjte,
roko na srce,
pa nam povejte:

Koliko od vas,
bi ljudi ostalo,
če vse nekoristno,
pri vas bi se odbralo?
Menda, menda, menda,
presneto malo!

KA—MA, dijak:

VLAK

Kaj li to je, je oblak?
Se le meglja dviga
in v višave šviga?
Da ni vlak!
Puha, puha
beli dim
kača vije
se za njim,
Pa v zemljo,
za goro,
beli dim
gre za njo.
skozi gozd,
še čez most,
čez polje
pelje se.

A. Francevič:

TAKO ŠTEJEMO

Ko je leto vroče,
vsakdo v vodo hoče.

Anko, Banko, Blažko
mislijo na Baško.

Nežka in Franceška
gresta v Belopeška.

Mara z družbo srbsko
više ceni Vrbsko.

Kdor pusti Bohinjsko,
kreni na Klopinjsko!

Ti pa na Osojsko
pojdi z našo Lojzko!

Potlej pa na Turje,
če te strah ni burje.

Srenc Breda, dijakinja, Celje:

JESEN V GOZDU

Listje rumeno odpada na tla,
veter prešerno se z listjem igra.
Po travnatih jasah lučke žarijo,
modri podleski med travo cvetijo.

Lovski rog po gozdu doni,
lovski pes se za srno podi.
Cvetje, zelenje od nas se poslavlja,
vse se na belo zimo pripravlja.

Prisegam Vam, da nisem atentator, ki bi Vam storil kaj žalega. Kot priči navajam nemškega poslanika v Petrogradu in Njegovo Veličanstvo pruskega carja, ki bosta brez dvoma jamčila za

Vašemu Veličanstvu udanega doktora Viljema Steina.

Carica je ves čas pozorno poslušala.

— Orlov, — vzklikne carica in vstane. — Če je resnica, da so sestre zagrešile tako strahovit zločin!... — Toda ne, to ne more biti res!

— Veličanstvo, svetujem vam, da na vsak način preiščete to zadevo. Zahtevajte, naj vam pokažejo klet!

— Veličanstvo, pomislite samo, kako strašna je usoda tiste, ki je živa zazidana! Človekoljubnost vam ukazuje, da storite vse, kar je v vaših močeh!

— In če je naposled le resnica, da so nune zagrešile ta strahovit zločin, pomislite, Veličanstvo, v kako srečnem položaju se boste potem nahajali! Cerkev še vedno ni popolnoma premagana! Še vedno noče priznati vaše premoči, še vedno ne opusti nobene prilike, samo da bi vam škodovala! Če pa bomo lahko dokazali cerkvi tako strahovit zločin, potem jo imamo popolnoma v svojih pesteh!

— Prav imate, — vzklikne Katarina, — stvar bomo preiskali! — Najprej pa bi hotela govoriti z doktorjem Steinom ki se me je upal tako strašno preplašiti. Ukažite, da ga pripeljejo!

Čez nekoliko minut je stal doktor Stein pred carico. Bil je popolnoma miren in ni kazal strahu.

Mirno in odločno je gledal carici v oči, toda carica ga je gledala zelo neprijazno.

— Vi ste nemški državljani?

— Sem, Veličanstvo, — odvrne doktor Stein. — Rojen sem v Berlinu, kjer tudi vršim svojo zdravniško prakso.

Grof Orlov se vsede poleg predstojnice in se spusti z njo v živahen pogovor.

Zdajci zadonijo trobente in Katarina stopi v spremstvu svojih pažev v dvorano.

Za njo je stopal sluga v carski livreji, na katerega se seveda ni nihče oziral. Toda če bi ga predstojnica natančneje pogledala, če bi natančno premotrila njegov blede obraz, bi se nedvomno zelo prestrašila.

Carica se vsede na svoj prostor. Mitropolit je imel dolg govor, v katerem je slavil in koval carico v zvezde.

Ko je bil končan slovesni del svečanosti in ko so začeli naposled prinašati na mizo jedila, je nastalo povsod živahno razpoloženje. Carica je spretno napeljala pogovor na samostan in vpraša predstojnico:

— Ali je resnica, da so kleti še vedno take, kakor so bile takrat, ko je bil ta samostan zgrajen? Slišala sem, da niste v kletih nikoli ničesar popravljali.

— Tako je, Veličanstvo, — odvrne predstojnica, ki ji je laskalo, da se carica zanima za samostan.

— Čitala sem nekoč v neki knjigi, — nadaljuje carica, — da se nahaja v kletih ruskih samostanov plošča z latinskimi napisom, na kateri je ovekovečen graditelj samostana.

Predstojnica je začudeno pogledala carico. Ona sama ni nikdar videla take plošče, niti ni slišala o njej. Zato odgovori prav ponižno in preprosto:

— Veličanstvo, gotovo se je vrnila pisatelju one knjige napaka. Že trideset let živim v tem samostanu, toda plošče še nikoli nisem videla.

— Jaz vam pa pravim, častita mati, — odvrne živahno carica, — da ta plošča gotovo postoji. V knjigi se je nahajala tudi slika te plošče.

— Veličanstvo, če je tako, potem

je najbrž že tako pokrita s prahom, da je doslej še nisem opazila.

— Na vsak način pa je stvar tako važna, da se izplača pogledati, če se res nahaja v kleti taka plošča! — vzklikne Katarina. — Ko ste me danes vodili po samostanu, ste mi popolnoma pozabili pokazati kleti. Mene pa kleti zelo zanimajo. — Častita mati, bodite tako dobri in mi jih razkažite!

— Ali ne, grof Orlov, vi boste takó ljubeznjivi in boste šli z menoj. — Ta lakaj pa, — Katarina se obrne k doktorju Steinu, ki je stal za njo, — bo nosil bakljo ali pa svetiljko. — Drugače pa ne potrebujemo nobenega spremstva več.

Predstojnica ni opazila, kako je zažarelo maščevanje v lakajevih očeh. Opazila tudi ni, da je spreletel njegovo blede obličje žarek upanja. Pečala se je s svojimi mislimi in ni ničesar opazila.

— Carica se namerava podati v klet! — Predstojnica vztrepetala, skušala je prikriti svoj strah in zato reč s hinavsko ponižnostjo.

— Veličanstvo, z veseljem vam bom izpolnila vašo željo.

Moja vest pa mi ukazuje, Veličanstvo, da vas opominim, da ne bo dobro za vaše zdravje, če boste šli v klet!

Katarina pogleda predstojnico in se zaničljivo nasmehne:

— Častita mati, vi drhtite, — reče carica ostro in zasmehljivo. — Vi se po celem telesu tresete! — Sicer pa ne skrbite zame. Popolnoma sem zdrava in mi vlaga v vaših kletih ne bo škodovala! Pojdimo, grof Orlov, ne izgublajmo po nepotrebem besed!

Carica vstane in predstojnica ji je hočeš nočeš morala slediti. Pri druži ji je bilo, kakor da jo peljejo na morišče. Siva barva njenega suhega obraza je jasno izražala njeno slabo vest.

(Dalje prihodnjič)